

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ

СТОГОДИШЊИЦА УСПОСТАВЉАЊА ВОЈНИХ ПОШТА У СРБИЈИ

1876 - 24. IX (6. X) - 1976.

Војне поште успостављају се за потребу мобилизовања и оперирајуће војске, као и њених делова у службеним односима, док ова саобраћајна потреба траје.

Исте поште служе и за приватне односе у границама даљих наређења.

Чл. 2.

Војне поште стајаће у свези са сталним поштама, средством поштиљова и поштоноша војених.

Чл. 3.

За писмен приватан саобраћај између војника и војених као и цивилних лица на војеним поло-

ФИЛАТЕЛИСТА

FILATELISTA

časopis СФС

adresa:

Sremska 6/IV

pošt. fah 702

11001 Beograd

telefon:

(011)-638-751

žiro račun kod SDK:

60806-678-11966

Izdavački savet:

Bek Jovan

Veličković Jovan

Đukanović Dragoslav

Marisavljević Jovan

Stojanović Dragomir

Tubinović Dejan

Ursake Konstantin

redakcioni odbor:

Petrašin Nikitović,

Imre Vaci,

Voja Begović,

Miodrag R. Vuković

glavni urednik:

Miodrag R. Vuković

izdavač:

SF Srbije,

Sremska 6/IV,

štampa:

Štamparija PTT,

Takovska 2—4,

11000 Beograd

U OVOM BROJU:

— — —: Stogodišnjica vojnih pošta ●
Radoslav Zore: Pruga snova ● M. Vuković: Michel deutschland katalog 1977. ●
(MRV): Žigovi austrougarskih vojnih pošta u Srbiji 1916—1918. ● — — —: Pedeset godina avionske pošte u Kanadi ●
MRV: Novo o starom ● — — —: Nove jugoslovenske marke ● — — —: Naši novi prigodni žigovi ● Miodrag Vuković: Katalog celina jugoslovenskih zemalja ●
— — —: Sa svih strana ● — — —: Aukcije vam govore ● Vitomir Sokolović: Metalni novac Srbije 1868—1918. ●
— — —: Nova izdanja maraka i celina ●
— — —: Mali oglasi

Izlazi dvomesečno ● Godišnja pretplata za Jugoslaviju 35 dinara, za inostranstvo 60 dinara (za avionsku poštu + 10 din. za Evropu i + 30 dinara za ostale zemlje) ● Mali oglasi do 20 reči din. 20.—, svaka dalja reč 1 dinar. ● Uokvireni oglasi:
1/1 strana — 800.— 1/2 strane — 450.—
1/4 strane — 250.— 1/8 strane — 150.—
1/16 strane — 100.—

Popust 25% za četiri, za šest puta 33%
* * *

Published bimonthly by Union of Philatelists of Serbia ● Annual subscription US \$ 3.25 (for air mail + 0.50\$ Europe, + 1.75\$ other countries) ● Little advertisement: first 20 words US \$ 1.25, each additional word US \$ 0.07 ● Framed advertisement:

1/1 p — \$ 50; 1/2 p — \$ 25; 1/4 — \$ 15;
1/8 p — \$ 9; 1/16 p — \$ 6.

Discount 25% for four repetitions, 33% for six repetitions ● We do not accept mint or used samp. IRC accepted at the base: 1 IRC = 0.20 US \$.

Our bank account: 320020-02587, Beogradska banka — I osnovna, Beograd

Rukopisi se ne vraćaju. Marke poslate radi kliširanja vraćamo u preporučenom pismu ili po dogovoru

Preštampavanje dozvoljeno, uz navođenje izvora i autora, ukoliko drugačije nije navedeno.

Unless otherwise stated, all items may be reprinted, provided that the proper information is given of source and author.

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za kulturu SR. Srbije br. 413/380-73-02 od 16. maja 1973. godine oslobođen poreza na promet.

ФИЛАТЕЛИСТА FILATELISTA

ЧАСОПИС САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ЈУЛИ — АВГУСТ 1976.

Број 164

СТОГОДИШЊИЦА ВОЈНИХ ПОШТА

Специфичан стратегијски и гео-политички положај југословенске националне и државне територије током историје условио је да су у настанку и развоју поштанске службе значајну улогу одиграле војне поште, почев од Флавијевих легија и римског *Cursus Publicus*-а, преко војно-поштанских линија надвојводе Карла и српских војних пошта, до партизанске поште и поште ЈНА.

Војна поштанска служба у Србији успостављена је *Законом о уређењу војних пошта* од 24. септембра (6. октобра по новом) 1876. године, у жеку борби I српско-турског рата. У прво време мрежа војних пошта била је ограничена на оперативне јединице и војну просторију, а вршила је пренос писмосних и аманетних пошиљки. Већ првог дана по избијању II српско-турског рата основане су и среске и општинске војне аманетне поште које су покривале целу позадину, а са ослобађањем јужне Србије оснивају се и сталне војне поште у појединим већим местима, које свој рад продужавају и после демобилизације до сређивања и увођења цивилног поштанског саобраћаја.

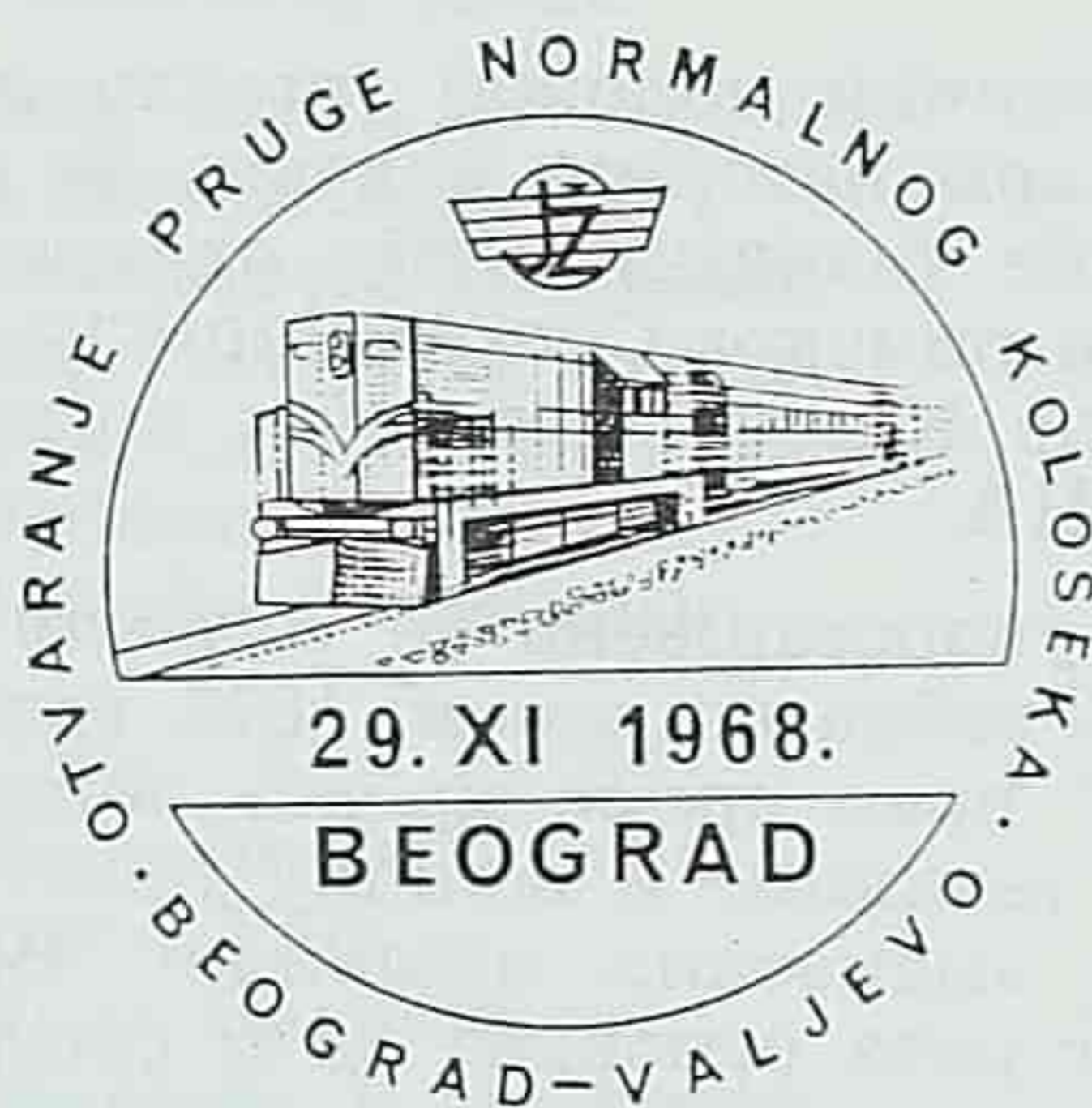
У току балканских ратова српске војне поште не само што су омогућиле сталну и редовну везу војника са породицама, већ су у ослобођеним крајевима прве организовале поштанску службу која је стајала на располагању и цивилном становништву. Осим данашње територије Србије и Македоније, ове поште покривале су и Северну Албанију, једна се налазила у Солуну, а одржавана је и стална веза са Једреном.

Посебно значајну улогу војне поште одиграле су на Солунском фронту, када су српским војницима и југословенским добровољцима поред међусобне преписке омогућиле, посредством Црвеног крста, и редовну везу са породицама у окупираној Србији и југословенским земљама у саставу Аустроугарске. У исто време њима су се служили и аустријски, немачки и бугарски заробљеници. Војне поште функционисале су при свим командама почев од пуковске, при издвојеним одредима, покривале су територију Грчке северно од Солуна, налазиле се у Битољу, на Крфу и у Бизерти.

Српске војне поште биле су уједно и прве које су у свом раду примениле нека од средстава транспорта пошиљки. Тако се већ 1908. при нишком гарнизону оснива прва голубија војна поштанска станица, а 1915. успоставља прва редовна ваздушна, авионска, пошта на линији Скадар — Драч.

ОТВОРЕНА ЈЕ ПРУГА СНОВА

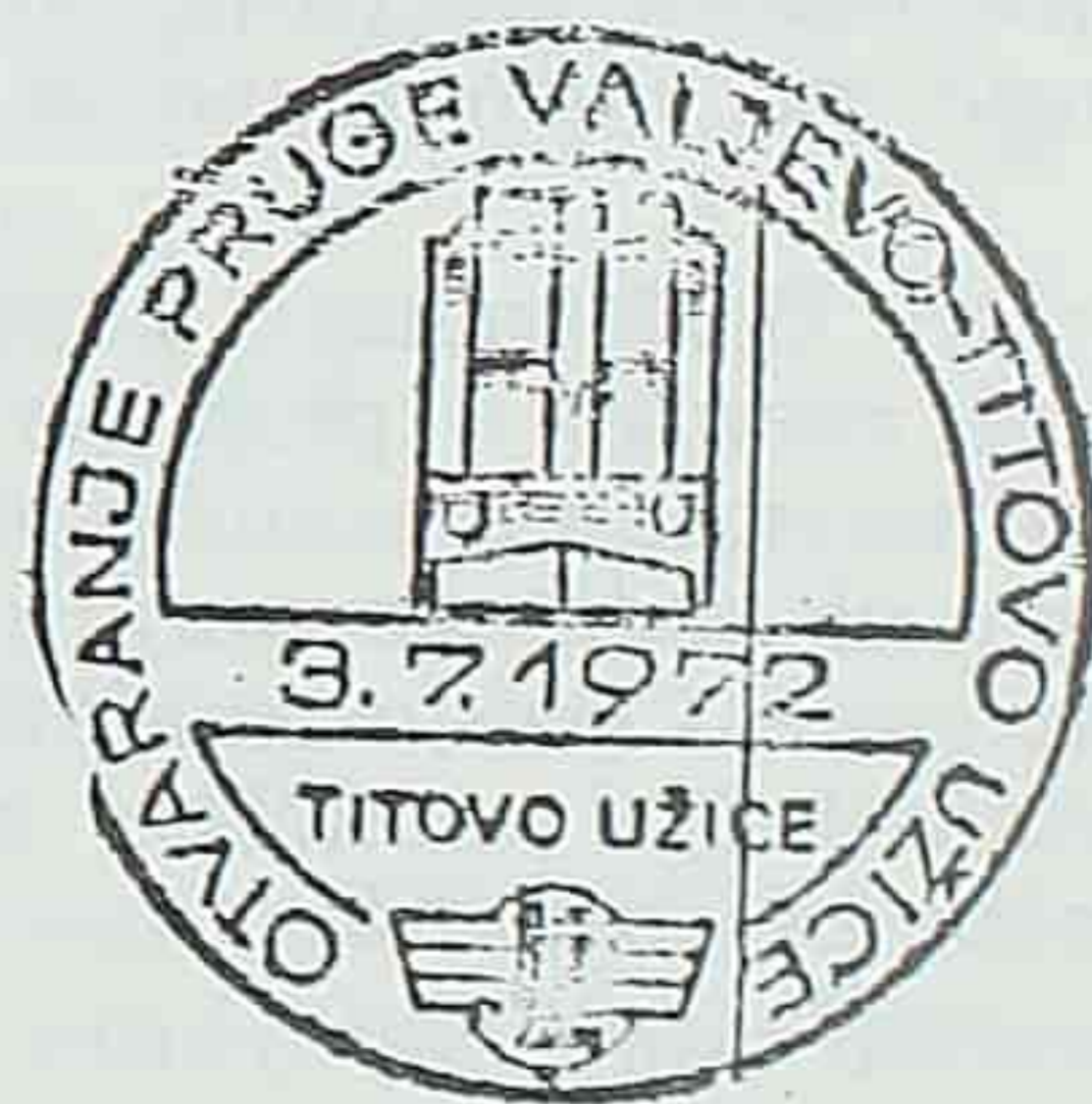
Од првих замисли (1855. год.) до остварења железничке пруге Београд—Бар, прошло је дванаест деценија. Та 476 километара дугачка гвоздена трака спојила је снове и стварност коју је остварила социјалистичка Југославија.

Пруга пролази кроз живописне пределе обогаћене културном баштином народа, кроз неприступачне планине и представља ремек дело грађевинарства. Краси је око 115 км тунела и 14.593 м мостова од којих су неки, на пример „Мала ријека”, ремек дела грађевинарства.

Нешто из историје пруге. Године 1855. „Српске новине” од 15. децембра донеле су вест о замисли да се Београд, престоница мале српске кнежевине, повеже са Јадранским морем. Али, свака варијанта да Србија изађе на море садржала је политичке и економске комбинације, па и рачунице тадашњих суседа. Године

1890., влада Србије је ипак одлучила да приступи трасирању такозване „Тимочке железнице”, од Кладова преко Неготина, Зајечара до Ниша као делу „Трансбалканске железнице”. До тога није дошло, због односа Србије и Турске 1903. године и касније насталих ратова који су спречили изградњу пруге. Између првог и другог светског рата урађено је неколико пројеката, но средстава није било. Године 1922. склопљен је уговор са фирмом „Vler Co Inc” о зајму од 100 милиона златних динара. Зајам је узет под неповољним условима, а цео износ зајма је био намењен изградњи пруге Београд—Вишеград—Котор. Четири године касније добијена је од исте фирме и друга транша зајма за потпуну изградњу, али зајам никад није био реализован.

Након другог светског рата пришло се изради нових пројеката. До 1948. године припремљене су две варијанте: „Дринска” и „Лимска”. По „Дринској” варијанти, пруга би ишла тра-

сом Београд — Обреновац — Шабац — Зворник — Бајина Башта — Хумац — Прибој — Пријеполје — Бијело Поље — Колашин — Титоград — Бар. Та варијанта није усвојена, јер је дужа од „Лимске“ за 105 км. Привредни Савет Југославије је 1951. године прихватио „Лимску“ варијанту трасом Београд — Ресник — Лајковац — Ваљево — Пожега — Титоград — Бар. 1952. године почели су први радови на траси, а 1955. год. дошло је до застоја и касније до обустављања радова (осим на деоници Ресник — Вреоци и Титоград — Бар), да би 1968. године били интензивирани и пруга била пуштена у редован саобраћај са новим редом возње 30. 5. 1976. го-

дине. Свечано пуштање је извршено када је плави воз са првим грађанином наше земље, другом Титом прошао од Београда до Бара, 28. 5. 1976. године.

Прослави завршетка тако великог дела дали су свој допринос и филателисти железничари, чланови друштва Ф.Д. „Железничар“ из Београда, уз помоћ Одбора за прославу пуштања пруге при ЖТП Београд. Поводом завршетка деоница и целе пруге издате су пригодне коверте, дописнице и жигови. У исто време ЗЈПТТ издала је пригодне марке и коверат, па је и тако овековечена пруга Београд — Бар, а сакупљачи на тему железнице и саобраћај обогатили своје збирке.

Заједница ЈПТТ као што је наведено, издала је 12. 5. 1976. године у оквиру програма за 1976. годину, 2 марке поводом пу-

штања у саобраћај пруге Београд — Бар: од 3,20 и 8,00 динара. Марке приказују два моста са силуетом електролокомотиве и вагона. При одобравању мотива, аутор није водио рачуна о избору од 234 моста, колико има на целој траси, већ је правио неку комбинацију тако да по мало личе на мостове у Солкану (Словенија) и код Книна (Личка пруга). Аутори Карт-максимум су одабирали марке које су, бар приближно, сличне мостовима на магистрали и одлучили да марка од 3,20 динара има сличности са вијадуктом преко реке Јабланице, на излазу из тунела „Голеш“, а она од 8,00 динара са бетонским мостом на реци Градац

између железничке станице Ваљево и Ластра. Карте су штампане у црвено-цигластој, односно небо-плавој боји. На ФДЦ (при-

годном коверту) приказана је електро локомотива серије ЈЖ 462, предвиђена за вучу тешких возова на електрификационој прузи.

Пригодан жиг првог дана такође приказује електро-локомотиву, жиг ПРВИ ДАН 15. 5. 1976. године Београд односно Загреб.

ФД Железничар је издао спомен дописне карте у укупном тиражу 7000 комада, од којих је намењено филателистима колек-

ционарима 1200 комада и то:
 300 комада у плавој боји са пригодним жигом београдске жел. станице,
 300 комада у наранџастој боји са жигом жел. станице Косјерић,
 300 комада у мркој боји са пригодним жигом жел. станице Титоград,
 300 комада у зеленој боји са жигом жел. станице Бар.

На спомен дописници је приказана траса пруге са туристич-

ким мотивом око ње, а на пригодним жиговима је нов мотив, пошто га до сада није било на нашим пригодним жиговима. Све спомен дописнице су франкиране марком од 0,80 динара са ликом друга Тита, пошто је он и отворио пругу.

Године 1968. издат је пригодан коверат поводом пуштања у саобраћај деонице од Београда до Ваљева. Ту је приказана траса пруге и споменици Незнаном јунаку на Авали и Степану Филиповићу у Ваљеву, а тираж је 3000 комада. Пригодни жигови су били у употреби 29. 11. 1968. године у пошти Београд и Ваљево

Пригодна дописна карта поводом пуштања у саобраћај деонице од Ваљева до Титовог Ужица (86,2 км) издата је 1972. године. Приказана је траса пруге и композиција путничког воза коју вуче електрична локомотива серије ЈЖ 661. Тираж је 300 комада. Пригодни жигови са датумом 3. 7. 1972. године били су на пошти Ваљево и Титово Ужице. На свим жиговима је дат цртеж дизел електричне локомотиве. Сва ликовна решења су академских сликара атељеа Завода за новинску и издавачку делатност ЈЖ Београд.

Зоре Радосав

MICHEL DEUTSCHLAND KATALOG 1977.

Крајем августа у продају је пуштено ново издање Михеловог каталога марака немачког подручја за сезону 1976/77. У односу на претходно, ново издање показује извесно побољшање квалитета опреме и пропратног текста.

Каталог је штампан на 486 страница двостубачног текста са око 5600 илустрација и 32300 цена, а повезан је у пластифициране корнице знатно бољег квалитета од прошлогodišnjeg брошираног издања. Од измена и допуна извршених у самом тексту каталога као посебно значајну новост треба истаћи списак атестатора са адресама и подручјима за које издају атесте.

У самој обради нема битнијих измена, а промене цена су и малобројније и мање изразите него претходних година. Код старијих издања већи део марака није доживео пораст цена, док је код издања из пери-

oda 1920—1945. korekcija po pravilu izvršena samo kod čistih maraka bez falca. Izvestan porast vrednosti zabeležile su samo „srednje“ marke i pojedine retkosti. Od poratnih izdanja izvestan porast vrednosti zabeležile su marke iz perioda 1945—55., dok su gotovo sva novija izdanja zadržala stare cene.

Izdanja nemačke okupacije pojedinih jugoslovenskih područja beleže najčešće porast vrednosti koji se kreće između 5% i 15%, a nešto ređe i do 20%. Pored nekih izdanja Srbije i Zadra, koja su ostala na prošlogodišnjem nivou, izuzetak čine samo ljubljansko izdanje „Za beskućnike“ (+ 40%), porto i avionske marke okupacije Srbije (30—40%, bez avionske III) i neke marke okupacije Zadra (20—30%).

Katalog je izdala firma Schwaneberger Verlag GmbH (Muthmannstrasse 4, D-8 München 45) po ceni od 9,40 DM (oko 70 dinara).

M. Vuković

ŽIGOVI AUSTROUGARSKIH VOJNIH POŠTA U SRBIJI 1916—1918.

Poslednjih godina svedoci smo pojačane potražnje starih karata i pisama. Retko pojavljivanje na tržištu i visoke cene klasičnih maraka na pismima, kao i izvesna prezasićenost kovertima prvog dana i prigodnim žigovima uslovili su da se interes sabirača usmeri na drugu stranu. Celine, žigovi vojnih pošta, cenzurni pečati i banderole danas su na posebnoj ceni.

Premda u pojedinim slučajevima više izraz pomodarstva nego neke dublje zainteresovanosti, sabiranje ovog materijala kod nas izdiferenciralo se u nekoliko područja od kojih su jedno i žigovi austro-ugarskih vojnih pošta u okupiranoj Srbiji. Nažalost, ovo sabiranje je, zahvaljujući nedostatku literature, često relativno stihijno. U predratnom *Filatelisti* o ovom području pisao je E. Deroko, a u *Filatelisti* br. 1 i 2/1955. i ing. Al. J. Petrović, no ova literatura je danas teško pristupačna većem delu mlađih, pa i starijih, filatelista, te oni uglavnom nemaju tačan uvid u ono što skupljaju.

Svrha ovog članka nije da ulazi u detalje o organizaciji poštanskog saobraćaja u okupiranoj Srbiji, već da sakuljačima žigova austro-ugarske okupacije Srbije pruži, na najpogodniji i najpregledniji mogući način, najpotrebnije informacije. U tom cilju podaci E. Deroka i ing. Petrovića sređeni su u pregledne tabele po brojevima, mestima i tipovima žigova, dopunjeni novijim otkrićima i propraćeni neophodnim objašnjenjima i ilustracijama.

Znak „+“ u tabeli pokazuje da žig postoji u tom tipu, znak „a, b...“ da postoji sa navedenim slovnim oznakama, a žigovi označeni kurzivom nisu poznati, ali je njihovo postojanje verovatno.

Žigovi austrijskih vojnih pošta

Žigovi austrijskih vojnih pošta u okupiranoj Srbiji 1916—1918. mogu se grubo podeliti na tri grupe: žigove kod kojih je pošta označena

brojem, žigove kod kojih je pošta označena imenom mesta i ambulante žigove pri železničkim vojnim poštama.

A) Žigovi sa brojčanom oznakom pošte

Žigovi sa brojčanom oznakom pošte postoje u dve osnovne varijante, i to sa natpisom *K. u K. Feldpostamt* ili *K. u K. Etappenpostamt*. Obe varijante sreću se u tri različita tipa:

Tip I: Dvokružni žig sa celim unutrašnjim krugom (sl. 1).

Tip II: Dvokružni žig, bez donjeg segmenta (sl. 2).

Tip III: Kao tip II, samo levo slovna oznaka, desno zvezda (sl. 3).

A/1) *K. u K. Feldpostamt* žigovi poznati su sa deset različitih brojeva, upotrebljavani u jedanaest mesta Srbije.

broj pošte	mesto	Tip I	Tip II	Tip III
131	Beograd		+	
233	Niš (do 8. VII 16.) + (2 žiga)			
234	Kuršumlija (do maja 1916.)	+		
234	Brus (V—VI 1916.)	+		
235	Jagodina	+ (3 žiga)		
257	Čačak		+	a, b, c, d, e, f
332	Šabac	+		
333	Obrenovac	+		
334	Valjevo			a
335	Arandjelovac (do jula 1916.)	+		
335	Niš (od 8. VII 16.)	+		
519	Gostivar		+	a, b

A/2) *K. u K. Etapenpostamt* žigovi upotrebljavani su u petnaest mesta, sa petnaest različitih brojeva. Nije isključeno da osim registrovanih postoje i još neki drugi brojevi korišćeni u Srbiji (br. 264, 268—270 ili 272) obzirom da je za jedan broj (267) to tek nedavno ustanovljeno. Ovo je posebno verovatno za br. 264 koji se sreće na razglednicama sa motivima koji podsećaju na motive iz južnih krajeva naše zemlje.

<i>broj pošte</i>	<i>mesto</i>	<i>Tip I</i>	<i>Tip II</i>	<i>Tip III</i>
150	Kruševac	+		
256	Užice		+	
257	Čačak		+	
258	Kraljevo		+	
259	Palanka		+	
260	Novi Pazar		+	
261	Kos. Mitrovica		+	
262	Kragujevac		+	
263	Gor. Milanovac		+	
265	Sjenica		+	a
266	Uroševac		+	a
267	Požega		+	
271	Smederevo		+	
273	Prizren		+	
274	Lajkovac		+	
341	Prijepolje		+	

Obe grupe žigova sreću se uglavnom na vojničkoj korespodenciji.

B) Žigovi sa nazivom mesta

Žigovi sa punim nazivom mesta došli su u upotrebu sa uvođenjem javnog poštanskog saobraćaja u okupiranoj Srbiji. U gornjem delu nose natpis *K. u K. Etapenpostamt*, a u zavisnosti od ukrasa i oznaka na levoj i desnoj strani žiga razlikuju se četiri tipa:

Tip I: Bez oznaka i ukrasa (sl. 4).

Tip II: Sa zvezdicom levo i desno (sl. 5).*)

Tip III: Samo sa slovnom oznakom levo (sl. 6).

Tip IV: Sa slovnom oznakom levo i zvezdicom desno (sl. 7).

Ovi žigovi poznati su upotrebljavani u 46 mesta Srbije, sa 53 različita označavanja naziva mesta i pošte.

<i>ime mesta na žigu</i>	<i>tip I</i>	<i>tip II</i>	<i>tip III</i>	<i>tip IV</i>
1) Aleksandrovac in Serb.	+			
2) Arandjelovac				a, b
3) Belgrad				a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, lu, mu
4) Belgrad /II				a, b, c, d, e
5) Belgrad /III (?)				a, b, c (?)
6) Bogatić		+		
7) Brus in Serbien (?)	+	(?)		

*) Žig pošte Ralja ima kao ukras tačke umesto zvezdica levo i desno (sl. 5A). Kako mi nije poznat ni kod jedne druge pošte, ovaj tip nisam posebno izdvojio.

<i>ime mesta na žigu</i>	<i>tip I</i>	<i>tip II</i>	<i>tip III</i>	<i>tip IV</i>
8) Čačak			a, b, c	d
9) Grn. Milanovac				a, b
10) Grocka		+		
11) Jagodina				a, b
12) Kamenica (Kreis Valjevo)	+			
13) Kolari	+			
14) Kragujevac			a, b, c, d, e, f	
15) Kraljevo			a, b	
16) Krupanj		+		
17) Kruševac			a, b	c, d
18) Lajkovac				a, b
19) Lazarevac			a, b	
20) Ljubovija	+			
21) Loznica in Serbien		+		
22) Mionica		+		
23) Mitrovica in Serbien			a, b	
24) " am Kosovo			a, b, c	
25) " a/K				d
26) Mladenovac		+		a
27) Novipazar			a, b	
28) Obrenovac				a, b
29) Osipaonica	+			
30) Palanka			a, b	
31) " in Serbien		+	a, b	
32) Požega in Serbien			a, b	a, b (?)
33) Priboj (Kreis Prijepolje)	+			
34) Prijepolje			a, b	
35) Rača in Serbien	+			
36) Ralja (Kreis Belgrad)		+		

<i>ime mesta na žigu</i>	<i>tip I</i>	<i>tip II</i>	<i>tip III</i>	<i>tip IV</i>
37) Raška in Serbien	+			
38) Sjenica			a, b	
39) Slepak	+			
40) Semendria			a, b	
41) Smederevo			a, b	
42) Semendria (Smederevo)			a, b	a, b
43) Sopot in Serbien	+			
44) Šabac			a, b, c	
45) Ub			a, b	
46) Umka	+			
47) Ušće (Kreis Čačak)	+			
48) Užice in Serbien			a, b	
49) Valjevo			a, b	c, d
50) Veliko Orašje	+			
51) Velika Plana	+			
52) Vučitrn	+			
53) Zabrež in Serbien	+			

Napomena: Podaci o pošti Beograd/III i Brus dati su po V. Majetiću.

Pošta Beograd imala je i žig za paketsku službu „K. u. K. Anmeldestelle für postpakete“.

Prema članku ing. Petrovića, žig Požege postoji samo u tipu IV. Kako su mi poznati samo otisci tipa III, moguće je da je u članku došlo do štamparske greške, i da tip IV ne postoji.

C) Ambulantne pošte

Ambulantne pošte koristile su posebne žigove sa nazivom i brojem linije (vidi sl. 8).

- 1) Belgrad — Nisch 1
- 2) Nisch — Belgrad 2
- 3) Mitrovica — Nisch 5
- 4) Nisch — Mitrovica 6
- 5) Lajkovac — Mladenovac 9
- 6) Mladenovac — Lajkovac 10
- 7) Kragujevac — Lapovo 13
- 8) *Lapovo — Kragujevac 14 (?)*
- 9) *Užice — Stalac 17 (?)*
- 10) Stalac — Užice 18
- 11) Batajnica — Valjevo 21
- 12) Valjevo — Batajnica 22

Nije isključeno da postoje i žigovi drugih linija.

Mađarske pošte

Mađari su u Srbiji 1916—18. imali samo jednu vojnu poštu, u Beogradu, koja je koristila žig sa brojem i nazivom mesta.

A) Sa brojevima

131 — Beograd

B) Sa imenom mesta

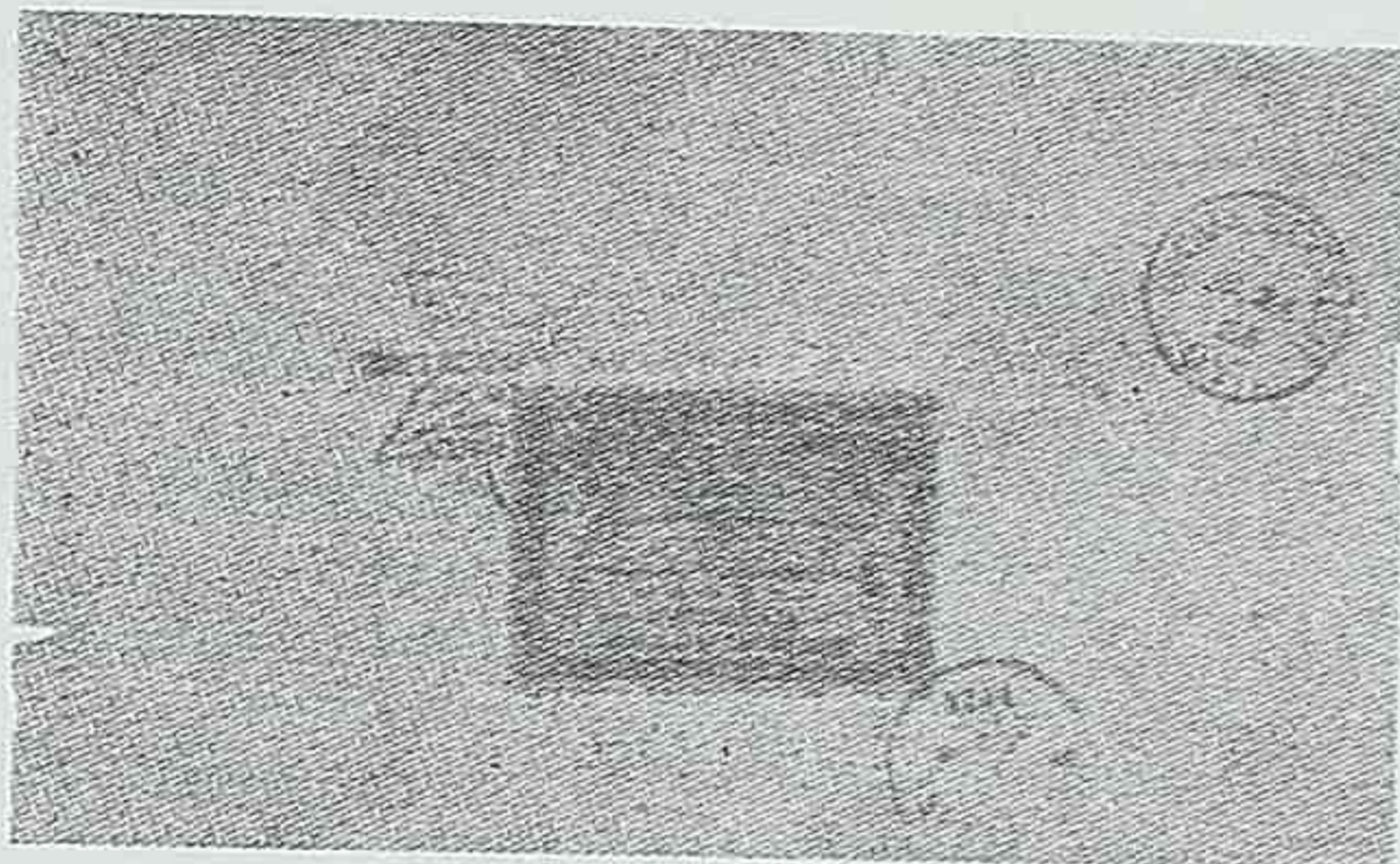
1) Belgrad

Ovaj je žig standardnog mađarskog oblika sa velikim „T” u donjem delu, i slovnim oznakama sa obe strane slova „T” (a, ...). Verovatno je telegrafski.

(Priredio: MRV)

PEDESET GODINA AVIONSKE POŠTE U KANADI

Nagli razvoj avionskog saobraćaja, ogromna prostranstva i veliki broj malih, međusobno udaljenih naselja, uslovili su da početkom 1926. godine kanadska poštanska uprava ovlasti pojedine privatne avionske kompanije da svojim aparatima vrše prenos pošte. Ne slučajno, prve linije koje su uspostavile ove kompanije pokrivala su prostranu oblast rudarskih naselja na zlatonosnim poljima pokrajine Patricija.

Poledina pisma prvog leta Sijuks Lukaut — Birč Lejk sa poluslužbenom markom od 50 centi.

Kompanije koje su vršile prenos pošte izdavale su svoje posebne marke od 25 i 50 centi, koje su se morale lepiti na svako avionsko pismo pored uobičajene poštarine od 3 centa. Ove marke lepile su se na poleđini pisma, a mogle su se kupiti i na svim poštama u Kanadi. Pisma sa nalepljenim markama i oznakom „Via aerial mail” državna pošta je prosleđivala do sedišta kompanije, koja ih je zatim svojim avionima prenosila do odredišta.

Avionska pošta kompanije Elliot Air Service

Prvi poštanski let u punom značenju te reči obavila je kompanija *Elliot Air Service* na liniji Roling Portidž (danas Hadson) — Red Lejk 6. marta 1926. Avionom je upravljao pilot Farington (A. H. Farring-

ton) koji je na pisma otisnuo crveni žig prvog leta. Kompanija je izdala i dve marke od po 25 centi.

Mesec dana kasnije došlo je do fuzije sa kompanijom *Fairchild aircraft company*, i novoosnovana *Elliot-Fairchild Air Service* je već 15. aprila obnovila liniju Hadson — Red Lejk. Istovremeno su emitovane i dve marke od po 25 centi, jedna crvena i žuta, a druga plava i žuta.

Sredinom godine kompanija je opet promenila naziv u *Elliot — Fairchild Air Transport* i emitovala marku od 25 centi u crvenoj boji, da bi 11. avgusta otvorila poštansku avionsku liniju Hajlberi — Rojn. Poseban žig koji je udaran na pisma nosio je opis rute, a većinu pisama potpisao je pilot Glin Bardž (Glyn R. Burge).

Na istoj liniji kompanija je održavala vezu i kada je oktobra 1926. počela da posluje kao *Fairchild Air Transport*. Promena naziva firme uslovlila je i izdavanje nove marke od 25 centi u plavoj boji, koja je prvi put upotrebljena 19. oktobra.

Avionska pošta kompanije Patricia Airways

Samo tri nedelje nakon prvog leta *Elliot Air Service*-a, konkurentna kompanija *Patricia Airways* obavila je prvi ovlašćeni avionski prenos pošte na liniji Toronto

---

Ove godine Kanada je proslavila pedesetogodišnjicu prvih poštanskih letova, koje su 1926. godine po ovlašćenju poštanske uprave obavljale pojedine privatne avionske kompanije. O začecima avionske pošte u Kanadi, njenim linijama i poluslužbenim izdanjima maruka donosi američki „Stamps” opširan članak R. K. Malota, iz koga za naše čitaoce prenosimo najinteresantnije podatke.

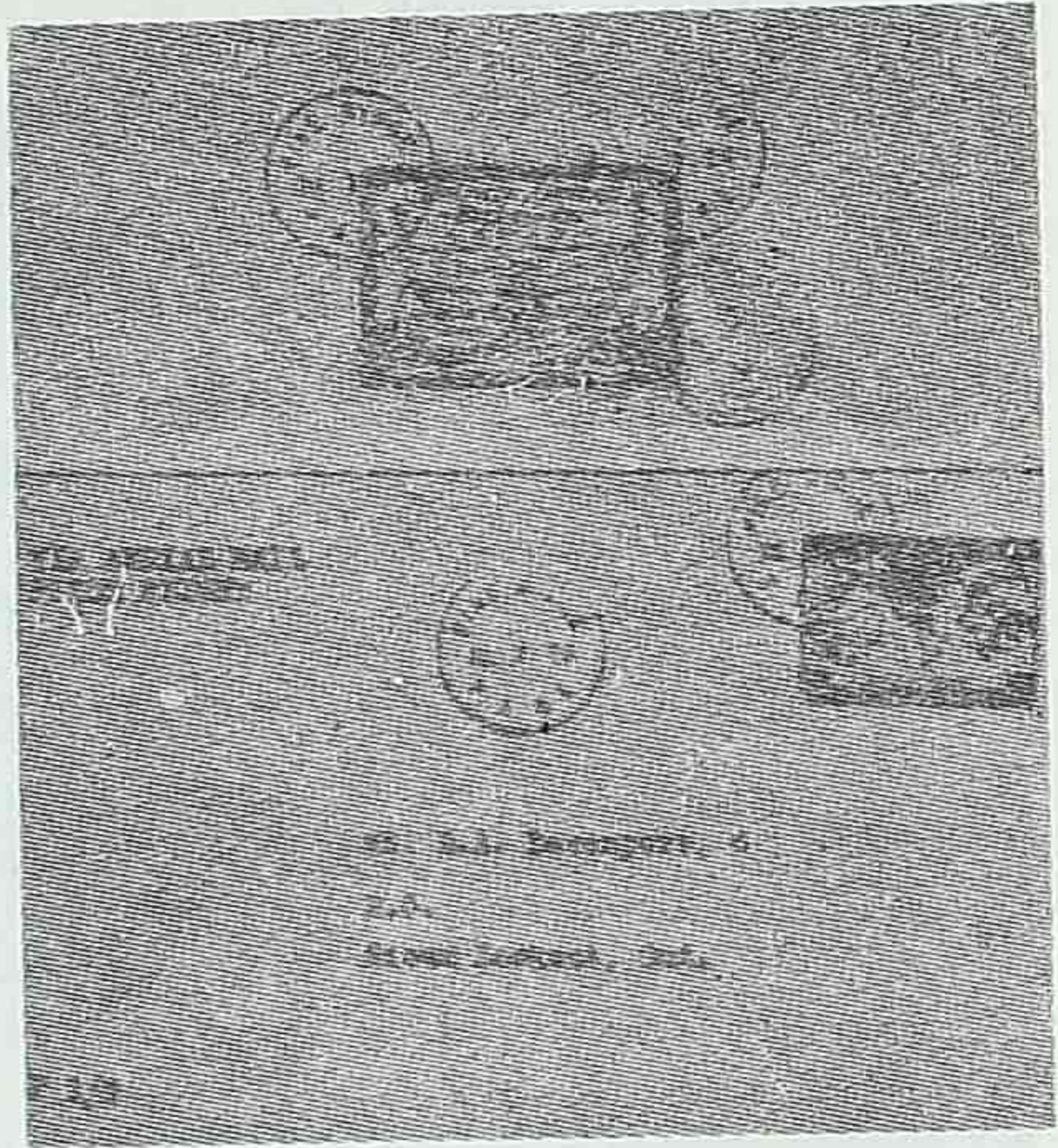

— Red Lejk, kao deonici komercijalnog leta do Njujorka. Pošta predata u Torontu žigosana je specijalnim žigom prvog leta, dok je pisma primljena na usputnim aerodromima u Sadberiju, Pogomasingu i Sijuks Lukautu kapetan Roj Maksvel (Roy Maxwell) samo potpisao. Pri povratku, kapetan Maksvel je neovlašćeno preneo i 75 pisama iz Njujorka za Toronto. Ukupno je tom prilikom preneto 131 pismo iz Toronta za Red Lejk, i 90 pisama sa usputnih aerodroma do Red Lejka.

Sledeću liniju kompanija je otvorila 27. juna kada je pilot Dok Ouks (H. A. „Doc” Oaks) preneo poštu od Sijuks Lukauta do Red Lejka. U prvo vreme kompanija nije imala svojih maraka, već su korisnici na pošti kupovali marke Elliott Air Service-a, ali je već 7. jula emitovala vrednost od 25 centi u žutoj, crvenoj i zelenoj boji, kada je otvorena i nova linija Sijuks Lukaut — Pajn Ridž. Sva pošta bila je žigosana prigodnim žigom prvog leta u obliku javorovog lista — nacionalnog simbola Kanade.

Nepunih meseca dana kasnije

kompanija je razgranala svoju delatnost i na druga mesta pokrajine Patricija. Već 2. avgusta izvršeni

Poluslužbena marka od 25 centi na poleđini pisma prvog leta Pajn Ridž — Sijuks Lukaut.

su prvi poštanski letovi do Birč Lejka i Vumen Lejka, kada je emitovana i nova marka od 50 centi u zelenoj boji.

НОВО

О

СТАРОМ

Промена боје код марака из 1904.

Поштанска марка Србије од 50 пара издања од 10. јула 1904., са претиском грба, штампана је у сивој боји. До сада су биле познате лепе и упадљиве нијансе ове боје, али недавно су пронађени комади чија је боја смеђа до жутосмеђа, слична боји вредности од 5 динара издања из 1903. Постојање ове промене боје не региструју ни *Каталог Бироа*

ни Е. Дероко у својој књизи о поштанским маркама Србије.

Молимо све читаоце који би могли да пруже нека обавештења, или који поседују ову марку употребљену, да се јаве на адресу часописа. Марка је иначе купљена на једном од састанака филателиста у Београду, као обична вредност из серије.

Особености штампе код „Веслачког шампионата”

Марке веслачког шампионата из 1932. године штампане су двобојно, при чему је тон штампан светлом а цртеж тамнијом бојом. Недавно нам је стављен на увид један примерак марке од 3+1 динар са веома лепим и упадљивим одступањем у штампи. Светлоплави тон код ове марке по-

мерен је на десну страну за пуних 6,5 мм., тако да се веома јасно види на белом оквиру око слике марке. Слика коју доноси-

мо не може, нажалост, да пружи представу грешке због светле боје тона.

Особености зупчања марака Балканске антанте

Од проф. П. Никитовића примили смо фотографију четверца марака од 3 динара из серије „Балканска антанта” из 1937. који је по средини хоризонтално незупчан. Четверац је из горњег десног угла, зупчан са горње и доње стране, што значи да је у целом табаку остао незупчан само други хоризонтални ред.

Вредност од 4 динара истог издања поднета нам је на увид у четверцу двоструко зупчаном са доње стране.

Особености зупчења марака „Salvate parvulos”

Пре извесног времена пронађена је вредност од 2+2 динара издања „Salvate parvulos” из 1938. која је са горње стране троструко зупчана. Према привеску руба табака може се закључити да марка потиче из првог хоризонталног реда, што значи да је само горња ивица табака три пута прозупчена. Један је јасан и одвојен од остала два, која се делимично преклапају стварајући тзв. „мишије зупчење”.

Код овог издања *Каталог Бироа* од особености зупчања региструје само двоструко зупчање код вредности од 1+1 динар.

Обрнути претисак на маркама „17-IV-41-XIX”

Један члан ФД „Сава” поднео нам је на увид вредност од 0,25 динара издања италијанске окупације Црне Горе са претиском „Montenegro (Црна Гора) 17-IV-41-XIX” код које је наведени претисак отиснут у обрнутом положају. Пошто марка потиче из једног четверца сигурно је да се не ради о грешки насталој „попуњавањем” табака, већ да је цео табак забуном (или намерно) добио обрнути претисак.

Каталог Бироа код овог издања не спомиње никакве специјалитете претиска.

NOVE JUGOSLOVENSKE MARKE

Dopunske vrednosti redovnih maraka

Usled promena poštanske tarife u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju, Zajednica jugoslovenskih PTT emitovala je dopunske vrednosti redovnih maraka i vrednosti u promenjenim bojama. Pored marke od 4,90 dinara, o kojoj smo pisali u prethodnom broju časopisa i čiju sliku donosimo ovom prilikom, puštene su u promet još tri vrednosti:

0,25 dinara — tamnocrvena, sa motivom Budve, emitovana 15. avgusta;

1,00 dinara — zelena, sa motivom iz Ohrida kao kod prethodnog izdanja, samo u promenjenoj boji, emitovana 14. septembra; i

1,50 dinara — crvena, sa motivom iz Bihaća, emitovana 20. avgusta.

Službeni podaci o autoru nacrtu maraka nisu nam još poznati. Štampane su na običnom ppiru, u tabacima od 100 primeraka, tehnikom jednobojnog ofseta u Zavodu za izradu novčanica u Beogradu.

VIII susret „Radost Evrope”

U vreme održavanja Dečje nedelje, od 2—7. oktobra, u organizaciji Gradske konferencije za društveno vaspitanje dece i Doma pionira u Beogradu, a pod pokroviteljstvom UNICEF-a, održaće se VIII susret dece Evrope. Tim povodom Zajednica jugoslovenskih PTT pustiće u promet, na dan otvaranja susreta dve prigodne marke:

4,90 dinara — Dan mornarice, crtež Nikole Mitra, učenika VI razreda OŠ „Đorđe Natošević” iz Novog Sada (1.000.000 primeraka),

8,00 dinara — Dečji voz, crtež Wiggoa Gulbrandsena, starog 12 godina, sa konkursa časopisa *Magasinet* iz Osla (300.000 primeraka).

Prema fotografijama Vladimira Popovića marke je priredio za štampu akademski slikar Andreja Milenković, a tehnikom četvorbojnog ofseta, u tabačićima od 9 komada, štampala ih je VEB Deutsche Wertpapierdruckerei iz Lajpciga, DRN.

Istoga dana biće pušten u prodaju i jedan FDC po ceni od 2,50 dinara.

... CELINE

U skladu sa povišenjem poštanske tarife u unutrašnjem saobraćaju, Zajednica jugoslovenskih PTT pustila je u promet 22. septembra 1976. dopisnu kartu od 1 dinara. Opšte rešenje i nacrt vrednosne oznake su kao kod prethodnog izdanja, samo sa novom oznakom vrednosti.

Na osnovu promena ostalih tarifnih stavki treba očekivati da budu pušteni u promet i novi masovni koverat i RTV kupon.

NAŠI NOVI PRIGODNI ŽIGOVI

- 96) 121. sednica Poslovnog komiteta UIC, Beograd, 23. VI
- 97) Aeromiting u Haludovu, Malinska, 26. VI
- 98) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Beograd, 1. VII
- 99) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Zagreb, 1. VII
- 100) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Sarajevo, 1. VII
- 101) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Titograd, 1. VII
- 102) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Skoplje, 1. VII
- 103) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Priština, 1. VII
- 104) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Novi Sad, 1. VII
- 105) Auto-moto reli „Sutjeska 76”, Tjentište, 3. VII
- 106) Jugoslovenska planinska transverzala, Triglav, 4. VII
- 107) Susret mladih istraživača, Gospić, 10. VII
- 108) 120-godišnjica rođenja Nikole Tesle, Smiljan, 10. VII
- 109) 120-godišnjica rođenja Nikole Tesle, Prvi dan, Zagreb, 10. VII
- 110) Simpozijum Nikole Tesle, Zagreb, 10. VII
- 111) XXI letnje olimpijske igre „Montreal 76”, Prvi dan, Zagreb, 17. VI
- 112) V konferencija nesvrstanih zemalja u Kolombu, Prvi dan, Beograd, 16. VIII
- 113) V konferencija nesvrstanih zemalja u Kolombu, Prvi dan, Zagreb, 16. VIII
- 114) XV struške večeri poezije, Struga, 19. VIII
- 115) Filatelistička izložba „Ljubljana Fila”, Ljubljana, 21—25. VII
- 116) Dan ustanka, Železniki, 22. VII
- 117) Puštanje u saobraćaj magistralnih TT kapaciteta, Zagreb, 27. VII
- 118) V konferencija nesvrstanih zemalja, Prvi dan, Zagreb, 16. VIII
- 119) II svetska izložba vina, Ljubljana, 30. VIII — 5. IX
- 120) Zbor kurira i vezista NOV, Mirna, 5. IX
- 121) Sto žensk na Triglav, Triglav, 5. IX
- 122) 80-godišnjica soške podružnice slovenačkog planinarskog društva, Soča, 12. IX
- 123) II sportske igre radnika PTT Jugoslavije, Poreč, 17. IX
- 124) Jadranski filatelistički susreti, otvaranje, Pula, 25. IX
- 125) Jadranski filatelistički susreti, zatvaranje, Pula, 2. X

Da bi filatelistima sakupljačima prigodnih žigova i koverata omogućilo pravovremenu nabavku materijala za zbirke, Društvo filatelista „Novi Sad” dostavilo je našem časopisu plan izdavanja koverata i prigodnih žigova za sezonu 1976/77:

- 1) X takmičenje metalnih radnika SFRJ, 14—17. X 1976.
- 2) Smotra narodnih pesama podunavskih zemalja, 15—16. X 1976.
- 3) 150-godišnjica Matice srpske, X/XI 1976.
- 4) Sterijino pozorje, IV 1977.
- 5) Zmajeve dečje igre, V/VI 1977.
- 6) Sajam lova, ribolova i turizma, IX 1977.
- 7) XI takmičenje metalnih radnika SFRJ, X/XI 1977.

Svakoj filatelističkoj organizaciji ili filatelisti pojedincu Društvo filatelista „Novi Sad” obezbediće potreban broj koverata sa prigodnim žigom ukoliko se obrate na adresu: Društvo filatelista „Novi Sad”, Sekcija za izdavanje prigodnih koverata, Dr Puhalak Laszlo, Visariova 2/b, 21000 Novi Sad.

POŠTANSKI OBRASCI SA ODŠTAMPANOM MARKOM

U ovom odeljku Dodatka Katalogu celina jugoslovenskih zemalja biće obrađene sve one vrste poštanskih obrazaca na kojima je odštampana slika poštanske marke, ali koja je služila samo kao prodajna cena obrasca, ili za podmirivanje određenih fiskalnih troškova.

Obzirom na njihov karakter, kao i na činjenicu da se znatno slabije traže nego celine, te da im je stoga teško odrediti makar i relativnu vrednost, katalogizacija obrazaca biće data bez ikakvih ocena retkosti.

I OBRASCI KRALJEVINE SRBIJE DO 1921.

OBRASCI TELEGRAMA

A. Telegrami poštansko telegrafskih stanica

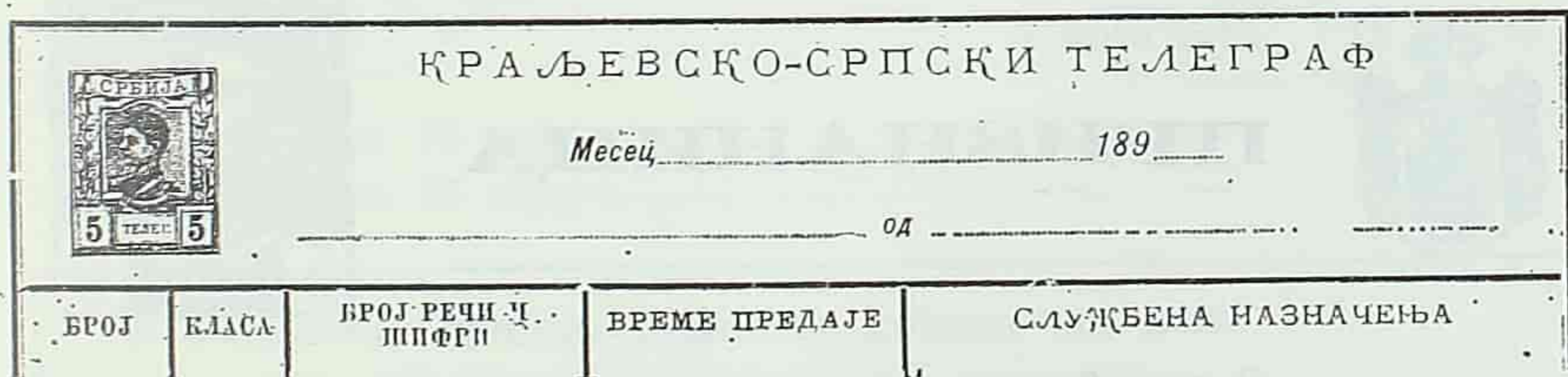
Telegrami koji su se upotrebljavali pri poštansko-telegrafskim stanicama uvek su imali natpis „Kraljevsko-srpski telegraf“.

1891., januar. Prvo izdanje telegrama sa likom marke kao oznakom prodajne cene obrasca; nacrt vrednosne oznake kao kod istovremenog izdanja maraka, samo u donjoj strani okvira reč „ПОШТА“ zamenjena sa „ТЕЛЕГ.“; dužina natpisa 91 mm., rastojanje natpisa od leve strane okvira 47 mm. ili 60 mm.; knjigotisak Državne štamparije u Beogradu na papiru dimenzija 208 × 281 mm.

1) 5 para, crna . . . . . I 47 mm   II 60 mm
— — — — —

1893. Kao prethodno izdanje, samo dužina natpisa 127 mm., a dimenzije okvira telegrama 185 × 246 mm.; rastojanje natpisa od leve ivice okvira 42 mm. knjigotisak Državne štamparije u Beogradu.

2) 5 para, crna . . . . . — — — — —

1894. Kao prethodno izdanje, samo početno slovo „K“ u natpisu sa donjim krakom produženim ispod linije podnožja slova (latajn anti-kva); natpis udaljen od leve strane okvira 47 ili 57 mm.

3) 5 para, crna . . . . . I 47 mm.   II 57 mm.
— — — — —
a) slova u natpisu deblja . . . . . — — — — —

1895. Kao prethodno izdanje, samo vrednosna oznaka u novom crtežu, kao kod redovnih maraka iz iste godine.

4) 5 para, crna . . . . . — —

	КРАЉЕВСКО-СРПСКИ ТЕЛЕГРАФ			
	Месец		190	
. . . . . од				
БРОЈ	КЛАСА	БРОЈ РЕЧИ И ШИФРИ	ВРЕМЕ ПРЕДАЈЕ	СЛУЖБЕНА НАЗНАЧЕЊА

В. Telegrami železničkih telegrafskih stanica

КРАЉ. СРП. ДРЖАВНА ЖЕЛЕЗНИЦА

(т. ж. 16.)

СРПСКА ДРЖАВНА ЖЕЛЕЗНИЦА		Месец 18		
. . . . . од				
				
№ ДНЕВНИКА	КЛАСА	БРОЈ РЕЧИ И ЦИФРИ	ВРЕМЕ ПРЕДАЈЕ	СЛУЖБЕНИ ДОДАТЦИ

1894. Образac za železnički telegraf, sa vrednosnom oznakom sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V kao kod istovremenog izdanja običnih telegrafa; natpis iznad vrednosne oznake „СРПСКА ДРЖАВНА ЖЕЛЕЗНИЦА”, dimenzije okvira 177 × 245 mm.

1) 5 para, crna . . . . . — —

Priredivaču nisu poznati ostali železnički telegrami, mada nije isključeno da postoje.

TELEGRAFSKE PRIMKE

ПРИЗНАНИЦА

О плаћеним таксама за телеграм

1885. Telegrafска primka, vrednosna oznaka sa likom kralja Milana Obrenovića IV; nacrt vrednosne oznake kao kod istovremenog izdanja maraka; natpis „ПРИЗНАНИЦА” u polucрном slogu dužine 47 mm; dimenzije 100 × 135 mm.

1) 5 para, crna . . . . . — —

a) sa obrnutim „h” umesto „y” i „умножење” . . . . . — —

ПРИЗНАНИЦА

1889. Kao prethodno izdanje, samo natpis u ukrašenom pismu dužine 26 mm., i sa promenjenim crtežom grba (tip VI).

3) 5 para, crna

a) papir žućkast	—	—
aA) sa greškom „умнож ење”	—	—
b) papir zelenkast	—	—

(ТБр. 8.)

Број _____

ПРИЗНАНИЦА

1890. Telegrafска primka, vrednosna oznaka sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V u levom uglu; nacrt vrednosne oznake kao kod istovremenog izdanja obrazaca za telegram; ukrasi u uglovima okvira u vidu kose crte ili rozete; tekst na poleđini visok 83 mm. ili 70 mm.

	I kosa crta	II rozeta
3) 5 para, crna		
a) tekst visok 70 mm.	—	—
b) tekst visok 83 mm.	—	—

По завршетку пријема рукописа, добили смо нови

КАТАЛОГ БИРОА ЗА 1976.

Приказ каталога донећемо у наредном броју. Филателисти из Београда могу га купити у Канцеларији Савеза, а из унутрашњости наручити поштом (Сремска 6/IV, 11000 Београд). Цена оба дела износи 70 динара, или по 35 динара сваки. За слање поштом зарачунавају се и трошкови поузећа.

(Т)

ТБр. 8.)

Број

Број _____

ПРИЗ

ПРИЗНАНИЦА

граф,

С. К. Телеграф: примио је данас један те-

1895. Telegrafска primka, vrednosna oznaka sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V u novom crtežu, kao kod istovremenog izdanja redovnih maraka; državni grb dimenzija 16 × 19 mm., sa malom krunom na plaštu; tekst između vrednosne oznake i grba u dva tipa; prvi red ispod natpisa počinje sa „С. К. Телеграф...”; knjigotisak Državne štamparije.

4) 5 para, crna . . . . .

I tip

II tip

Kod jednog dela tiraža pogrešno je složen tekst između vrednosne oznake i grba „Број” umesto „Број”, pa je zatim gornji luk slova „В” prosečen (tip I). Kasnije je ovo retuširano sovo zamenjeno ispravnim „Б” (tip II).

Poznati su primerци sa tipičnim oštećenjem vrednosne oznake u gornjem levom uglu.

Б

(ТБр. 8.)

Број _____

ПРИЗНАНИЦА

1898—1900. Isto, samo grb u promenjenom nacrtu dimenzija 18 × 22 mm., sa velikom krunom na plaštu; prvi red ispod natpisa počinje sa „С. К. Телеграф...”; oznaka godine u datumu „189..” ili „190..”; tekst na poleđini složen krupnijim slovima u 19 redova ili sitnijim slovima u 15 redova.

5) 5 para, crna

I „189..”

II „190..”

a) tekst na poleđini u 19 redova . . . . . — —

b) tekst na poleđini u 15 redova . . . . . — —

Kod tipa I jezici dvoglavog orla su u boji, a kod tipa II beli.

Признаница

Kod tipa I jezici dvoglavog orla su u boji, a kod tipa II beli.
 1898. Vrednosna oznaka kao kod prethodnog izdanja, samo u desnom gornjem uglu, a grb na sredini; rastojanje vrednosne oznake i natpisa 45 mm. ili 47 mm.; dimenzija povećane, 150 × 110 umesto 100 × 135 mm, papir plav.

6) 5 para, crna, papir plavičast . . . . . I 45 mm. II 47 mm.

Признаница

1902. Telegrafaska primka, vrednosna oznaka sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V pod plaštom; rastojanje vrednosne oznake i natpisa 50 ili 51 mm; papir plavičast ili plavozelen, dimenzija 150 × 110 mm.

7) 5 para, crna . . . . . I 50 mm. II 51 mm.
 a) papir plavičast . . . . . — ? —
 b) papir plavozelen . . . . . ? — —

10 пара

Признаница

1903—4. Pomoćno izdanje telegrafskih primki; umesto vrednosne oznake odštampan grb i prodajna cena „10 para”; ostalo kao kod br. 7.

8) 5 para, crna, papir zelenkast . . . . . — —

Cene u katalogu nisu neto cene!

Гл. Управа Пошта и Телеграфа

Телеграфски саобраћај.

ПРИЗНАНИЦА

Телеграфска станица примила је данас у ..... час ..... МИ-

1905. Telegrafска primka, vrednosna oznaka sa likom kralja Petra I Karađorđevića bez kape; papir beo, manjeg formata, 130 × 80 mm.

9) 10 para, crna . . . . . — —

Гл. Управа Пошта и Телеграфа

Телеграфски саобраћај

ПРИЗНАНИЦА

Телеграфска станица примила је данас у ..... час ..... МИ-

1911. Telegrafска primka, vrednosna oznaka sa likom kralja Petra I Karađorđevića sa kapom; ostalo kao kod prethodnog izdanja.

10) 10 para, crna . . . . . — —

Гл. Управа Пошта и Телеграфа

Телеграфски саобраћај

ПРИЗНАНИЦА

Телеграфска станица примила је данас у ..... час ..... МИ-

1914. Kao prethodno izdanje, samo povišenje poštarine na 20 para.

11) 20 para, crna . . . . . — —

Od poštanskih obrazaca u Bosni SHS emitovane su samo telegrafске primke, koje su obrađene u sklopu celina Bosne SHS. Paketske sprovodnice sa pretiskom Bosne SHS imale su otisnutu taksenu umesto poštanske marke.

PAKETSKE SPROVODNICE

КУПОН — COUPON.

(Прималац може одцепити)
(Peut être détaché par le destinataire)

у које се прилепљује

d'origine

Спроводни лист — Bulletin d'expédition

Предмет /
Ci-joint /

Број царинских декларација /
Nombre des déclarations en douane /

Место за прилепљивање
марака
Application des
timbres-poste ou indication
de la taxe perçue

1895. Paketska sprovodnica, vrednosna oznaka sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V kao kod kursirajućih maraka; francuska reč na kuponu „COUPON” u blok ili antikva pismu; karton bledo ili smeđežut; dvobojna štampa Državne štamparije u Beogradu.

I blok   II antikva

1) 10 para, crvena/tekst crn	?	—	—
a) karton bledožut	—	—	—
b) karton smeđežut	—	—	—
A) za „прилепљивање” umesto „прилепљивање”	—	—	—

1902. Paketska sprovodnica, vrednosna oznaka sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V pod plaštom; dvobojni knjigotisak.

2) 10 para, crvena/tekst crn	—	—	—

1904. Pomoćno izdanje, sa grbom i cenom umesto vrednosne oznake.

3) 10 para, crvena/tekst crn	—	—	—

КУПОН — COUPON

(Прималац може одцепити)
(Peut être détaché par le destinataire)

у које се прилепљује

d'origine

СРБИЈА

SERBIE

Спроводни лист — Bulletin d'expédition

Предмет /
Ci-joint /

Број царинских декларација

1905—10. Paketska sprovodnica, vrednosna oznaka sa likom kralja Petra I Karađorđevića; jednoboјni knjigotisak; oznaka godine „190..” ili „191..”.

I 190..   II 191..

4) 10 para, crvena	—	—	—

КУПОН — COUPON

(Прималац може одцепити)
(Peut être détaché par le destinataire)

у које се прилепљује

d'origine

СРБИЈА

SERBIE

Спроводни лист — Bulletin d'expédition

Предмет /
Ci-joint /

Број царинских декларација

1911—14. Kao prethodno izdanje, samo vrednosna oznaka sa likom kralja Petra I Karađorđevića sa kapom; grb širok 12 ili 10 mm.

I 12 mm   II 10 mm

5) 10 para, crvena	—	—	—

Postoje iste razlike kao i kod prethodnog izdanja.

1918. Kao prethodno izdanje, samo vrednosna oznaka u promenjenom crtežu, sa likovima kralja Petra I i regenta Aleksandra, kao kod tzv. krfskog izdanja; knjigotisak Državne štamparije u Beogradu.

6) 20 para, opekastocrvena do karmin . . . . . — —
 Postoje manje razlike u kartonu.

KARTE ZA POUZEĆE

A. Za unutrašnji saobraćaj

1895. Karta za pouzeće, vrednosna oznaka sa slikom kralja Aleksandra Obrenovića V, kao kod kursirajućih maraka.

1) 10 para, crvena . . . . . — —

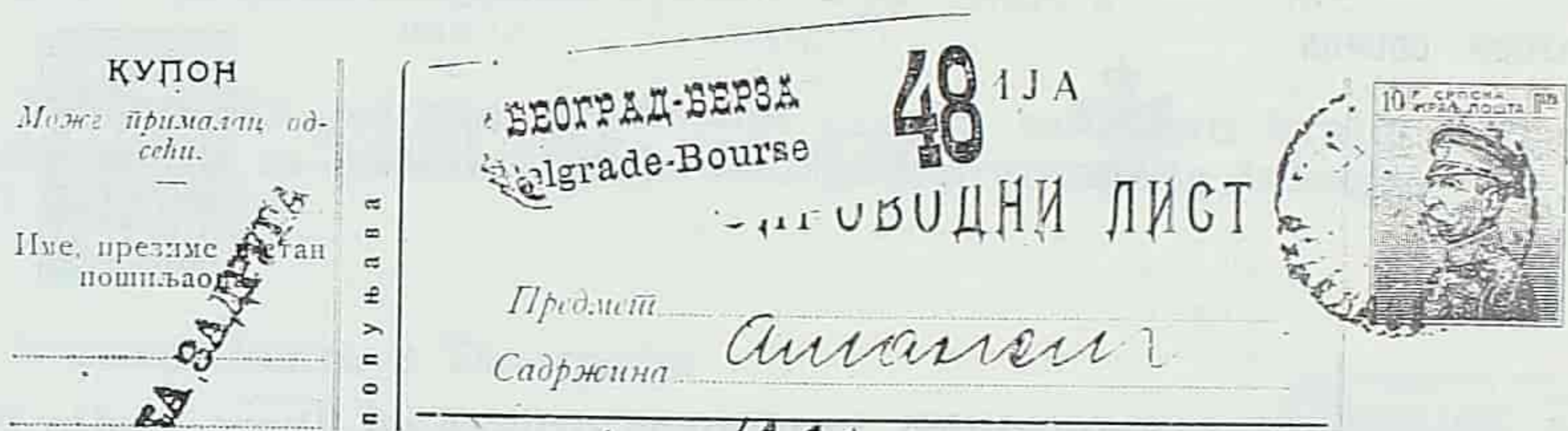
1902. Kao prethodno izdanje, samo vrednosna oznaka sa slikom kralja Aleksandra Obrenovića V pod plaštom.

2) 10 para, crvena . . . . . — —

1905. Karta za pouzeće, vrednosna oznaka sa slikom kralja Petra I Karađorđevića bez kape; rastojanje kruga na poledini od ivice 33 ili 13 mm.; dužina reda „Место...“ 85,5; 82,5 ili 78 mm.

3) 10 para, crvena . . . . . — — — — —
 I 85,5   II 82,5   III 78 mm.

Kod br. I je rastojanje kruga od ivice 33 mm., a kod II i III je 13 mm.

1911. Karta za pouzeće, vrednosna oznaka sa slikom kralja Petra I Karađorđevića sa kapom; knjigotisak Državne štamparije u Beogradu.

4) 10 para, crvena . . . . . 8 —

B. Za međunarodni saobraćaj

1898. Karte za pouzeće za međunarodni saobraćaj, sa slikom državnog grba i oznakom cene „5 para“; knjigotisak Državne štamparije.

1) 5+0 para, crna . . . . . — —

1901. Karte za pouzeće za međunarodni saobraćaj, vrednosna oznaka sa likom kralja Aleksandra Obrenovića V pod plaštom.

2) 5+0 para, crna . . . . . — —

1905. Karte za pouzeće za međunarodni saobraćaj; vrednosna oznaka sa likom kralja Petra I Karađorđevića bez kape.

3) 5+0 para, crna . . . . . — —

VOJNICKE DOPISNE KARTE

1876., septembar/oktobar — 1877. Provizorno izdanje vojničkih saobraćajnih (dopisnih) karata; proste saobraćajne karte Kneževine Srbije od 10 para br. 1 i 3 sa crnim ručnim pretiskom „ВОЈЕНА ПОШТА“ u okviru dimenzija 36,5 × 11 mm.; pretisak Glavne vojne pošte.

1) (-)ljubičasta, karton žućkast

I okvir tipa a	—	—
a)isto, pretisak obrnut	—	—
II okvir tipa b	—	—
a)isto, pretisak obrnut	—	—

2) (-)plava, karton mutnoružičast

I okvir tipa a	—	—
a)isto, pretisak obrnut	—	—
II okvir tipa b	—	—
a)isto, pretisak obrnut	—	—

Obe karte postoje i u parovima, i to sa oba pretiska pravilna, oba pretiska obrnuta ili jednim pravilnim i jednim obrnutim pretiskom.

IZDANJA OBRAZACA KNEŽEVINE CRNE GORE

PAKETSKE SPROVODNICE

1893. Paketska sprovodnica, vrednosna oznaka sa likom kneza Nikole I Petrovića u nacrtu tipa II; knjigotisak na sivožutom tanjem vlaknastom papiru dimenzija 165 × 105 mm.; sa ukrasnim okvirom, slovo „y“ udaljeno od razdelne linije 42 mm. ili 37 mm.

I 42 mm   II 37 mm

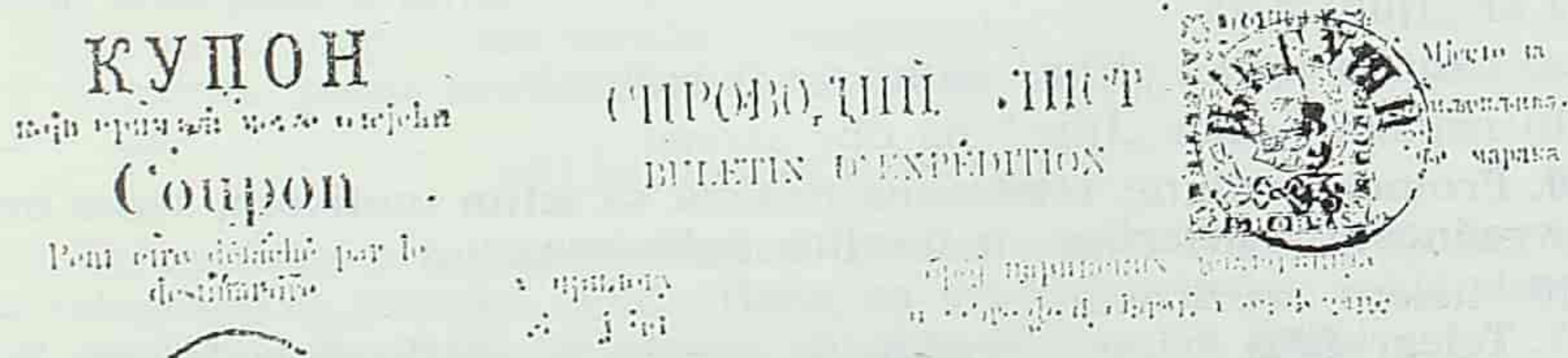
1) 5 novč., crvena . . . . .

1894. Kao prethodno izdanje, samo promena boje; karton deblji, tamno-žućkast, dimenzija 170 × 140 mm; knjigotisak Državne štamparije.

2) 5 novč., crna . . . . .

1894. Kao prethodno izdanje, samo promena boje; karton zelenkast.

3) 5 novč., ljubičasta . . . . .

1897. Paketska sprovodnica, vrednosna oznaka u crtežu tipa III; bez okvira, sa napomenom na poledini; karton sivkast, 180 × 147 mm.

4) 5 novč., ciglastocrvena . . . . .

III OBRASCI POKRAJINSKIH IZDANJA JUGOSLAVIJE

IZDANJA ZAGREBAČKE DIREKCIJE

1918. Provizorno izdanje poštanskih uputnica, sa ocrtanom konturom poštanske marke, oznakom cene „3 fil.“ i natpisom „Pošta Kraljevstva SHS“; papir bledoružičast.

1) 3 fil., crna . . . . . — —

PAKETSKE SPROVODNICE

1919. Paketska sprovodnica sa vrednosnom oznakom sa natpisom „Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca“; štampano u knjigotisku.

1) 10 para, plava . . . . . — —

1920. Kao istovremeno izdanje paketskih sprovodnica, samo sa priveškom poštanske uputnice; štampano u knjigotisku.

2) 10+0 para, zelenkastoplava . . . . . — —

IZDANJA LJUBLJANSKE DIREKCIJE

1919. Poštanska uputnica, vrednosna oznaka sa natpisom „Narodna vlada SHS v Ljubljani“; štampano u knjigotisku.

1) 10 vinara, crna . . . . . — —

KARTA ZA NAPLATU DUGOVANJA

1920. Karta za naplatu dugovanja, vrednosna oznaka sa natpisom „Narodna vlada SHS v Ljubljani“; štampano u knjigotisku, karton siv.

1) 10+0 vinara, crna . . . . . — —

a) karton ružičast . . . . . — —

IV OBRASCI AUSTROUGARSKE OKUPACIJE BOSNE I HERCEGVINE

1882—90. Telegrafska primka (potvrda o prijemu telegrama); vrednosna oznaka sa motivom grba u I ploči; sa napomenom od šest tačaka na poledini; štampano u knjigotisku.

1) 5 kr., ljubičasta

a) sa napomenom u dnu „Illir.“ . . . . . — —

b) bez napomene (1890.) . . . . . — —

1890. Kao prethodno izdanje, samo napomena na poledini ima 5 tačaka.

2) 5 kr., ljubičasta

a) oznaka jezika „Illir.“ samo na poledini . . . . . — —

b) oznaka jezika „Illir.“ na obe strane . . . . . — —

1900. Promena valute; vrednosna oznaka sa istim motivom, samo oznaka vrednosti u helerima, u donjim uglovima.

3) 10 helera, ružičasta . . . . . — —

1907. Telegrafska primka, vrednosna oznaka sa motivom vodopada Plive u Jajcu; natpisi trojezični, nemački, hrvatskosrpski (latinica) i srpsko-hrvatski (ćirilica); napomena u dnu „(BuH 1907.)“.

4) 10 helera, karmin . . . . . — —

1916. Kao prethodno izdanje, samo natipisi dvojezični, nemački i hrvatskosrpski (latinica); napomena u dnu „(BuH 1907.)”.

5) 10 helera, karmin . . . . . — —

V OBRASCI ZEMALJA POD AUSTROUGARSKOM MONARHIJOM IZDANJA MAĐARSKE POŠTANSKE UPRAVE

A. Izdanja za područje Hrvatske

1916. Obrazac poštanske uputnice sa vrednosnom oznakom sa slikom brojke ispod krune sv. Stefana kao oznakom cene; tekst mađarsko-hrvatski; karton zelenkast, dimenzija 180 × 120 mm. sa oznakom godine štampanja;

1) 2 fil., crna . . . . . — —

Szervény. — Odrezak.

A feladó magánközleményei:

Predateljova privatna saopćenja:

Az összeg — Iznos:

K f
K f

A feladó neve és lakása:

Ime i stan predatelja:

Kifizetési szám: _____
Broj isplate: _____

POSTAUTALVÁNY
Poštanska doznačnica

azaz (a K-kal belükkel, a f-eket számjegyekkel ismételve):
t. j. Krone slovima, fillere brojevima opetujući):

korona _____ (-ról, f.)
kruna _____ f.
Czim: _____

Ceszedett díj:
Ubrana pristojba:

(A frankójegyek ide ragasztandók.)
(Ovamo se inađa priljepliti frankobiljezi.)

1918. Kao prethodno izdanje, samo karton ružičaste boje, smanjenih dimenzija 150 × 80 mm; sa oznakom godine štampanja na poleđini.

2) 2 fil., crna . . . . . — —

TELEGRAFSKE UPUTNICE

1917. Telegrafске uputnice, vrednosna oznaka sa brojkom ispod krune sv. Stefana; tekst mađarsko-hrvatski; dimenzije 180 × 120 50 mm., sa prozupčanim priveskom za telegram.

1) 2 fil., plava . . . . . — —

TELEGRAMI

1906., 1. april. Prvo izdanje običnih i hitnih telegrama; vrednosna oznaka sa brojkom ispod krune sv. Stefana; tekst mađarsko-hrvatski.

1) 2 fil., crna, papir beo (običan telegram) . . . . . — —

2) 2 fil., crna, papir svetlozelen (hitan telegram) . . . . . — —

1917. Kao prethodno izdanje, samo tabela skraćénica na levoj strani, na odsečku, umesto u sredini ispod natpisa; sa oznakom godine štampanja; štampano u knjigotisku.

3) 2 fil., crna, papir beo (običan telegram) . . . . . — —

4) 2 fil., crna, papir svetlozelen (hitan telegram) . . . . . — —

TELEGRAFSKE PRIMKE

1873. Telegrafска primka; vrednosna oznaka u nacrtu kursirajućeg izdanja telegrafskih maraka, postavljena na sredini primke; tekst dvojezičan, mađarsko-hrvatski, dimenzije papira 121 × 65 mm.

1) 5 Krajčár, plava

I brojka na vrednosnoj oznaci uzana . . . . . — —

II brojka na vrednosnoj oznaci široka . . . . . — —

B. Izdanja za područje grada Rijeka

POŠTANSKE UPUTNICE

1910. Poštanska uputnica, vrednosna oznaka sa brojkom ispod krune sv. Stefana; sa oznakom godine štampanja; tekst mađarsko-italijanski; karton ružičast, dimenzija 180 × 120 mm.

1) 2 fil., crna . . . . . — —

TELEGRAMI

1906., 1. april. Obrazac za običan i hitan telegram; vrednosna oznaka sa brojkom ispod krune sv. Stefana; tekst mađarsko-italijanski.

1) 2 fil., crna, papir beo (običan telegram) . . . . . — —

2) 2 fil., crna, papir svetlozelen (hitan telegram) . . . . . — —

1915. Kao prethodno izdanje, samo oznaka skraćeniica levo, na kuponu umesto ispod natpisa; sa oznakom godine štampanja.

3) 2 fil., crna, papir beo (običan telegram) . . . . . — —

OBRASCI AUSTRIJSKE POŠTANSKE UPRAVE

TELEGRAFSKE PRIMKE

1873., juli. Prvo izdanje telegrafskih primki (potvrda o prijemu telegrama); vrednosna oznaka u nacrtu telegrafskih maraka sa oznakom vrednosti na ukrašenom polju; papir beo, dimenzija 143 × 103 mm.

1) 5 kr., smeđa (Ital.) . . . . . — —

1876. Kao prethodno izdanje, samo oznaka vrednosti na obojenom polju.

2) 5 kr., smeđa (Ital.) . . . . . — —

Primke 1 i 2 važile su do 1. aprila 1879.

1880., oktobar. Telegrafske primke, vrednosna oznaka sa motivom orla i natpisom „K. K. Oesterr./staats-telegraph.“; oznaka jezika desno dole; papir žućkast, dimenzija 150 × 105 mm.

3) 5 kr., ljubičastosmeđa (Deutsch-Slov.) . . . . . — —

4) 5 kr., ljubičastosmeđa (Ital.-Illyr.) . . . . . — —

5) 5 kr., ljubičastosmeđa (Ital.) . . . . . — —

1884. Isto, samo vrednosna oznaka sa brojkom na grudima dvoglavog orla, kao kod dopisnih karata izdanja 1883—90.; papir žućkast.

6) 5 kr., ljubičastosmeđa (Deutsch-Slov.) . . . . . — —

7) 5 kr., ljubičastosmeđa (Deutsch-Illyr.-Ital.) . . . . . — —

8) 5 kr., ljubičastosmeđa (Ital.-Illyr.) . . . . . — —

9) 5 kr., ljubičastosmeđa (Ital.) . . . . . — —

1890. Vrednosna oznaka sa likom Franca Jozefa u luku vrata; natpis „K. K. Telegrafen-Station“; na poleđini napomena od 6 tačaka;

10) 5 kr., ružičasta (Sloven.) . . . . . — —

11) 5 kr., ružičasta (Deutsch-Illyr.-Ital.) . . . . . — —

12) 5 kr., ružičasta (Ital.) . . . . . — —

1894. Kao prethodno izdanje, samo natpis „K. K. Telegrafenamnt“ i napomena na poleđini sa 5 tačaka.

13) 5 kr., ružičasta (Deutsch-Ital.-Illyr.) . . . . . — —

14) 5 kr., ružičasta (Deutsch-Ital.) . . . . . — —

Tehnologija izrade maraka danas je do te mere usavršena da se veće greške veoma retko sreću. Pojedine manje mrlje u boji još se i nađu, ali delimično nezupčane marke, dvostruki i obrnuti pretisci modernih izdanja na aukcijama često dostižu cene koje znatno premašuju vrednosti njihovih prethodnika. Tim je interesantnija vest da je američki trgovac Rej Novak iz Belrozea, država Njujork, pronašao jedan primerak prigodnog bloka od 5×31 cent emitovan povodom izložbe INTERPHIL 76 na kome nedostaje oznaka vrednosti i zupčenje. Prema nekim vestima jedan filatelista pronašao je i blok od 5×24 centa istog izdanja kod koga je zupčenje potpuno izostalo. Za sada još nije poznata dalja sudbina ovih specijaliteta, ali ako budu izneti na prodaju cena će im svakako biti vrlo visoka.

Ako ste ljubitelj Evropa-maraka verovatno će vas zanimati da je nedavno izašlo iz štampe izdanje specijalnog kataloga „Europa — Philatelie”, koji na 268 strana formata 16×24 cm obrađuje sve što je vezano za tematiku Evrope. Pored izdanja Evropa-Cept maraka i njenih preteča, katalog obrađuje i marke posvećene znamenitim ličnostima Evrope, kao i razne prigodne žigove koji se tematski uklapaju u ovu zbirku. Štampan je dvojezično, francusko-nemački, sa oko 1800 ilustracija, a po ceni od oko 300 dinara može se naručiti od autora, Paul Staedel, 174 Route de Lyon, F-67400 Illkirch-Griffenstaden, France.

S A S V I H S T R A N A

Još pre pedeset godina grčki časopis *Philotelia* i francuski *Echo de la Timbrologie* pokrenuli su pitanje da li je filatelija samo obična zabava ili nauka. Ovom problemu filatelistička literatura vraćala se i kasnije u nekoliko navrata, ne tako retko uz potsmehe sa strane. No, kako javlja *Filatelija SSSR*, nedavno je u Domu sovjetskih naučnika u Moskvi održan skup na ovu temu, na kome su učestvovali brojni profesori univerziteta i doktori nauka. U toku diskusije, u kojoj su učestvovali istoričari, filozofi, ekonomisti, fizičari, geolozi, matematičari i hemičari, došle su do izražaja velike razlike koje postoje u shvatanju filatelije i njene uloge. Dok po mišljenju jednih filatelija predstavlja zabavu kroz koju se mogu steći ili proširiti izvesna znanja, drugi je smatraju dovoljno razvijenom i značajnom za istraživanje određenih oblasti istorije i ljudske delatnosti da bi se mogla svrstati u nauku. Kao što se moglo i očekivati, skup je zaključen bez usvajanja definitivnog stava prema filateliji i njenoj ulozi, no već sama činjenica da je održan pokazuje da se dosta toga izmenilo u shvatanju i pogledima na nju. Možda je najbliže istini bila grupa koja je zastupala mišljenje da se današnja filatelija mora podeliti na dve grane: sakupljanje maraka u klasičnom značenju te reči i istraživačko sakupljanje maraka i poštanske dokumentacije, koje je svojom razvijenom metodologijom postiglo da marka postane predmet naučnog istraživanja, i na taj način

se približilo grupi pomoćnih istorijskih disciplina.

Logorske i vojne cenzure koje se sreću na prepisci iz perioda ratova postale su u poslednje vreme omiljeni objekt sabiranja mnogih filatelista, a malo je i onih koji ih nisu uključili u svoje zbirke a da bar po nešto ne znaju o njima. No, manje je poznato da se i u mirnodopsko doba vrši cenzurisanje pisma po zatvorima, kao i da se u pojedinim privrednim organizacijama i ustanovama od izuzetnog značaja pregledaju pojedine pošiljke. Pregled zvanične pošte organizacije ili ustanove ograničen je na veće pošiljke sa uzorcima i pakete, a u sklopu mera protiv diverzantskog dejstva obavljaju ga organi ONO preduzeća. Od jednog našeg čitaoca dobili smo na uvid dva interesantna pisma. Prvo je poslano iz zatvora u unutrašnjosti Srbije sredinom 1960. godine i nosi otisak ravnog ćiriličnog žiga „ЦЕНЗУРИСАНО“ dimenzija 44 × 5 mm. Na drugoj pošiljci, kojom je radna organizacija iz unutrašnjosti poslala kataloge i robne uzorke jednoj vojnoj

pošti u Beogradu, nalazi se otisak ovalnog žiga sa petokrakom zvez-

dom i tekstom „Pregledano / PDC (protiv diverzantska cenzura)” u latinici.

U danima strahovlade fašističke hunte u Čileu, jedna prigodna marka koja je nedavno emitovana u SSSR privlači posebnu pažnju. Marka je posvećena stogodišnjici 100. godišnjice istaknute figure međunarodnog radničkog pokreta i osnivača Komunističke partije Čilea, Luisa Emilia Rekabrena. Na njoj je prikazan Rekabarenov lik, prigodan tekst i lovorova grančica, a svojom tematikom marka se uključuje u „tihu” propagandu koja je povedena protiv vlastodržaca iz Santjaga kada su pojedine zemlje emitovale marke i prigodne žigove povodom smrti Pabla Nerude. Luis Emilio Rekabaren umro je 1924., iste godine kada je međunarodni radnički pokret izgubio jednu od svojih najznačajnijih ličnosti — Vladimira Iljiča Lenjina.

De Hevilendov dvokrilni hidroplan, prilagođen službi u tropima, koji je 25. septembra 1926. poleteo iz Melburna prema Solomonskim ostrvima, označio je kraj neprikosnovene vladavine brodova u saobraćaju između Australije i pacifičkih ostrva. Na putu dugom preko 9.000 km. posada, koju su sačinjavali kapetan R. Vilijams, poručnik I. E. Makintajer i narednik F. S. Trist, provela je 41 dan, spuštajući se na Papui, Morobiju i Novoj Britaniji, da bi 6. novembra konačno dospela na svoje odredište, mesto Tulagi na Solomonskim

ostrvima. Mada zvanično nije bio predviđen prenos pošte, posada je nosila i jednu vreću pisama u specijalnim kovertima sa crtežom aviona nad predviđenom rutom. Po uspešnom završetku ove misije dolazi do naglog razvoja avionskog saobraćaja između pacifičkih ostrva. Već sledeće godine E. C. Vaket uvodi privatnu avionsku poštu, 1928. pridružuju mu se još dva pilota, a službeni avionski poštanski saobraćaj zamenjuje ih 24. jula 1934. Danas za put na kome je posada De Hevilenda provela 41 dan ne treba više od nekoliko sati. Da bi obeležila pedesetogodišnjicu poduhvata koji je označio prekretnicu u saobraćaju na Pacifiku, poštanska uprava Papue Nove Gvineje emitovala je 18. avgusta dve prigodne marke.

Ime Viljema Kakstona pojavilo se septembra ove godine na četiri vrednosti prigodnog izdanja maraka povodom 500-godišnjice štamparstva u Velikoj Britaniji. Ovaj engleski trgovac, koji je u drugoj polovini XV veka otišao u Kolonj i tamo u toku 1471—72. izučio veštinu štampanja, osnovao je u Londonu u jesen 1476. godine prvu štampariju u Velikoj Britaniji. Sve do svoje smrti 1491. godine Kakston se vrlo aktivno bavio ovim poslom i štampao oko stotinu popularnih knjiga. Tek 1481. godine Kakston počinje da ilustruje svoje knjige drvorezima i inicijalima, koji su i izabrani za motive maraka. Na vrednosti od 8,5 penija prikazan je drvorez iz drugog izdanja knjige „The Canterbury Tales”, ukrasni inicijal i slog iz „The Tre-

tyse of Love” prikazani su na marki od 10 penija, drvorez čoveka za šahovskom tablom iz knjige „The Game and Playe of Chesse” poslužio je kao motiv za vrednost od 11 penija, a na marki od 13 penija reprodukovana je jedan stari drvorez prve štamparske prese u Engleskoj.

I ZRAKOPLOVNA BALKANIJADA
29. VI — 6. VII — 1975.
PADOBRANSTVO
NO. 6. — 5. 7. 1975.
ZAGREB

1st AERONAUTICAL BALKAN GAMES

Z.S.H.

Sakupljanje naših maraka u inostranstvu je počelo da stiče sve više i više pristalica, a njihov davno poljuljani ugled počeo je polako da se vraća i snaži. Ljubitelji jugoslovenskih maraka van naše zemlje počeli su da čak da se udružuju u posebne klubove i da polako i mukotrpno, ali strpljivo i predano, istražuju jugoslovensku filateliju. Možda posebnu pažnju među njima zaslužuju radna grupa *ARGE Jugoslavien* iz SR Nemačke koja je za svoj amblem odabrala marku povodom 400-godišnjice mosta na Neretvi u Mostaru, kao simbol prijateljstva i veze među ljudima. Ovo društvo izdaje i svoj bilten u kome obrađuje pojedina izdanja naših maraka. Ako ste zainteresovani da stupite u vezu sa njima i pomognete im svojom saradnjom, obratite se na Heinz Müller, Feldstrasse 129, 5070 Bergisch Gladbach, BRD.

STANLEY GIBBONS AUCTIONS

- Srbija:* Zbirka čistih i poništenih maraka sa vrednostima od 10, 20 i 40 para sa likom kneza Mihajla, izdanjima iz 1869., 1872., 1881. i 1890.; preti-sak iz 1903., stogodišnjica I srpskog ustanka, izdanja iz 1911. i 1915., i izdanja nemačke okupacije Srbije 1941-44. Stotine maraka, procenjeno na 50 Lstg.
- Jugoslavija:* 1933., 20. avgust. Prigodna razglednica, frankirana redovnim markama, prvog leta Zagreb-Ljubljana; sa trouglastim žigom Zagreba i žigovima prvog leta, sve u zelenoj boji, procenjeno na 15 Lstg.
- Austrija:* 1858-59., 2 kr, tip II, čista sa falcom, boja sveža, procenjeno na 100 Lstg.
- Farska o.:* 1940-41. Provizorno izdanje, 50 era na 5 era u čistom, nefalcovanom šesteru, nekoliko zubaca kraći, procenjeno na 50 Lstg.
- Finska:* 1860-65. Upotrebljene marke od 10 k., 5 p., 8 p., 10 p. i 20 p.; zupci natprosečnog kvaliteta, vrednost od 10 p. oštećena, procenjeno na 45 Lstg.
- SR Nemačka:* Redovna marka od 80 pf sa crtežom poštanske trube (Posthorn), nefalcovano, nekoliko zubaca kraći, procenjeno na 20 Lstg.
- Poljska:* 1948., blok za avionsku poštu „Borci za slobodu i nezavisnost” sa jednom ili dve manje mrlje na gumi, procenjeno na 45 Lstg.
- Vatikan:* 1949., UPU marke od 300 i 1000 Lit, nefalcovane, malo decentrirane, procenjeno na 35 Lstg.

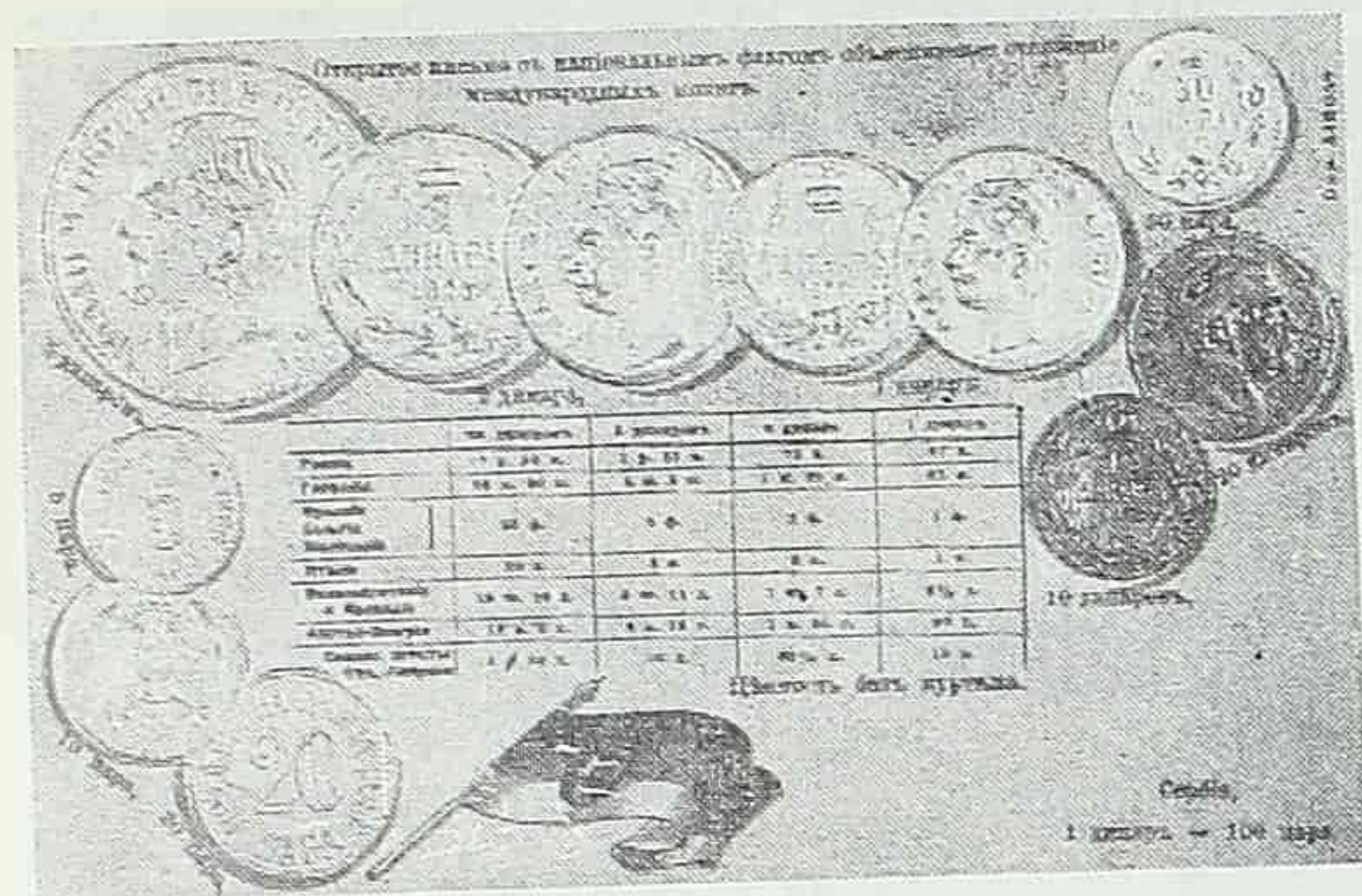
H. R. HARMER Ltd.

- Jugoslavija:* 1950., izdanja povodom 1. maja i vazduhoplovnog sleta u Rumi na prigodnim kovertima sa žigom šahovske olimpijade u Dubrovniku, procenjeno na 10-15 Lstg.
1950., šahovska olimpijada u Dubrovniku, dve serije na kovertima sa žigom prvog i drugog dana, procenjeno na 10-15 Lstg.
1951., Padobranci-Bled na prigodnom kovertu sa žigom prvog dana, procenjeno na 30 Lstg.
Zbirka od 47 koverata prvog dana, uključivo Veslački šampionat iz 1932., i karata raketne i balonske pošte, procenjeno na 30 Lstg.
- Hrvatska SHS:* Krunidbene marke sa obrnutim pretiskom, nefalcovane, odličnog kvaliteta, sa atestom V. Fleka, procenjeno na 20 Lstg.
- Bosna i Hercegovina:* Zbirka na albumskim listovima, sa markama izdanja 1879-98., Predelima do 5 Kr, zupčano i nezupčano, kompletnim serijama iz 1910., 1912-14., 1916. i 1917., porto markama, sa varijetetima, čisto i poništeno, kvalitet dobar do vrlo dobar; ukupno 246 maraka, procenjeno na 150-175 Lstg.
Zbirka na albumskim listovima, slično prethodnom lotu samo bez nezupčanih predela, izdanja 1912-14. i nekih varijeteta, ukupno 225 maraka, procenjeno na 50-75 Lstg.
- Okupacija Crne Gore:* 1941., anti-tuberkuloza marke Kraljevine Jugoslavije sa crni pretiskom „Governatorato del Montenegro”, čisto (katalog Biroa ne registruje ovo izdanje, Michel br. 33-33C); procenjeno na 75 Lstg.

МЕТАЛНИ НОВАЦ СРБИЈЕ 1868—1918

(Наставак из бр. 163)

Витомир Соколовић

ИЗДАЊА 1882., 1883., 1884., 1890. и 1897.

Након проглашења за краља, Милан Обреновић IV, наручио је 1882. године у Главној ковници новца у Бечу ковање златника у апоенима од 10 и 20 динара, у укупној номиналној вредности од 9.000.000 динара. Ковање нове серије златника са ознаком 1882. године као године издања, као и његово пуштање у оптицај, извршено је на основу Закона о српским народним новцима од 10. децембра 1878. године, јер иначе, из нама непознатих разлога, до ковања златника у апоену од 10 динара са ознаком 1879. године као године издања није дошло, како је то било предвиђено и цитираним Законом. Гравер ових златника је Шарф.

Миланове златнике из 1879. и 1882. године, нумизматичари често називају „Миландорима”.

Према Закону о ковању ситног новца од никла од 1. јануара 1883. године, искован је и пуштен у промет новац од никла у апоенима од 5, 10 и 20 пара, са ознаком 1883. као године издања, а у укупној номиналној вредности од 1.200.000 динара. Ковање је извршено у Бечу, а гравер је непознат.

Такође, према Закону о замени бакарног ситног новца новцима од никла, од 15. јуна 1884. године, поново је искован и пуштен у оптицај новац од никла од 5, 10 и 20 пара, са ознаком 1884. као године издања, у укупној номиналној вредности од 2.000.000 динара. Карактеристике ове серије никленог новца су исте као код издања 1883. године, осим што испод ознаке вредности постоји још и слово „X”.

Као посебни нумизматички реаритети, познати су исковани сребрни комади од 1 и 2 динара, са ликом краља Александра Обреновића и ознаком 1890. као године издања. Међутим, није познато са сигуношћу којим поводом су израђени примерци овог новца, већ се само претпоставља да су ковани у складу са раније наведеним Законом о замени бакарног новца сребрњацима новог кова. Али, исто тако је вероватна и претпоставка да су ови комади отковани ванредно, за личне потребе познатог светског колекционара — филателисте Ферарија, који је био велики пријатељ Србије и краљевске породице Обреновића, и који је своју збирку завештао Србији, а у чијој збирци се налази по један примерак од ових апоена. Код апоена од 2 динара постоји грешка у натпису — на реверсу, јер уместо речи „2 динара” пише „2 динар”.

У складу са Законом о замени бакарног новца сребрњацима новог кова, исковани су и пуштени у оптицај и сребрњаци од 1 и 2 динара са ознаком 1897. године као године издања, и ликом краља Александра Обреновића, у укупној номиналној вредности од 5,000.536 динара. Од ове количине, 1897. године у оптицај је пуштен апоен од 1 динара у номиналној вредности од 3,257.000 динара, а преостали део номиналне вредности од 1 динара у износу од 743.536 динара, као и целокупна количина апоена од 2 динара у номинали од 1,000.000 динара, пуштена је у оптицај 1898. године.

У наставку дајемо табеларни преглед свих наведених издања, по апоенима, са њиховим основним подацима.

Година издања	Апоен	Метал	Финоћа	Тежина у гр.	мм Ø	Исковано комада	Пуштање у оптиц.	Повлачење из оптиц.
1882.	10 динара	Злато	900‰	3,225	19	300.000	1882	После I св. рата
"	20 "	"	900‰	6,451	21	300.000	1882	"
1883.	5 пара	Никл	25‰	3,000	17	4,000.000	VII. 1883	"
"	10 "	"	25‰	4,000	20	5,000.000	IX. 1883	"
"	20 "	"	25‰	6,000	22	2,500.000	X. 1883	"
1884.	5 пара	Никл	25‰	3,000	17	?	1884	"
"	10 "	"	25‰	4,000	20	?	1884	"
"	20 "	"	25‰	6,000	22	?	1884	"
1890.	1 динар	Сребро	835‰	5,000	23	?	Није пуштен у оптицај	—
"	2 динара	"	835‰	15,000	27	?	"	—
1897.	1 динар	Сребро	835‰	5,000	23	4,000.536	1897	После I св. рата
"	2 динара	"	835‰	10,000	27	500.000	1898	"

Као што се из табеле види, није нам познато по колико комада је исковано од појединих апоена од 5, 10 и 20 пара из 1884. године, већ само њихова укупна номинална вредност од 2,000.000 динара, како смо то већ напред изнели.

NOVA IZDANJA MARAKA I CELINA

EVROPA

ANDORA

francuska

6. septembar: Nova crkva u Meritkselu (1 fr)

španska

9. juli: Montreal 76 (7 i 15 Pt)

AUSTRIJA

13. avgust: 25-godišnjica sajma drveta i drvnih proizvoda u Celovcu (3 š)

13. avgust: Evropa Cept (4 š)

23. avgust: Stogodišnjica rođenja K. Ekonomia (3 š)

Emitovano je i 139. (29 motva) i 140. (14 motiva) dopisnica za unutrašnji saobraćaj od 1,50 š sa motivima mesta.

BELGIJA

14. juni: 75-godišnjica Kraljevskog aero kluba (blok od 25+10 bfr)

21. juni: 50-godišnjica konjske železnice u Ardenima (5 bfr)

28. juni: 25-godišnjica vladavine kralja Boduena (blokovi od 30 i 70 bfr)

BUGARSKA

april: Petogodišnji plan (5, 8, 10, 13 i 20 st)

juni: Montreal 76 (1, 2, 3, 13, 18, 28, 40 st, i blok od 1 Lev)

juni: Dečji vrtići (1, 2, 5 i 23 st)

VELIKA BRITANIJA

10. mart: svešćići od 2×1/2 p, 3×1 i 1×6 p)

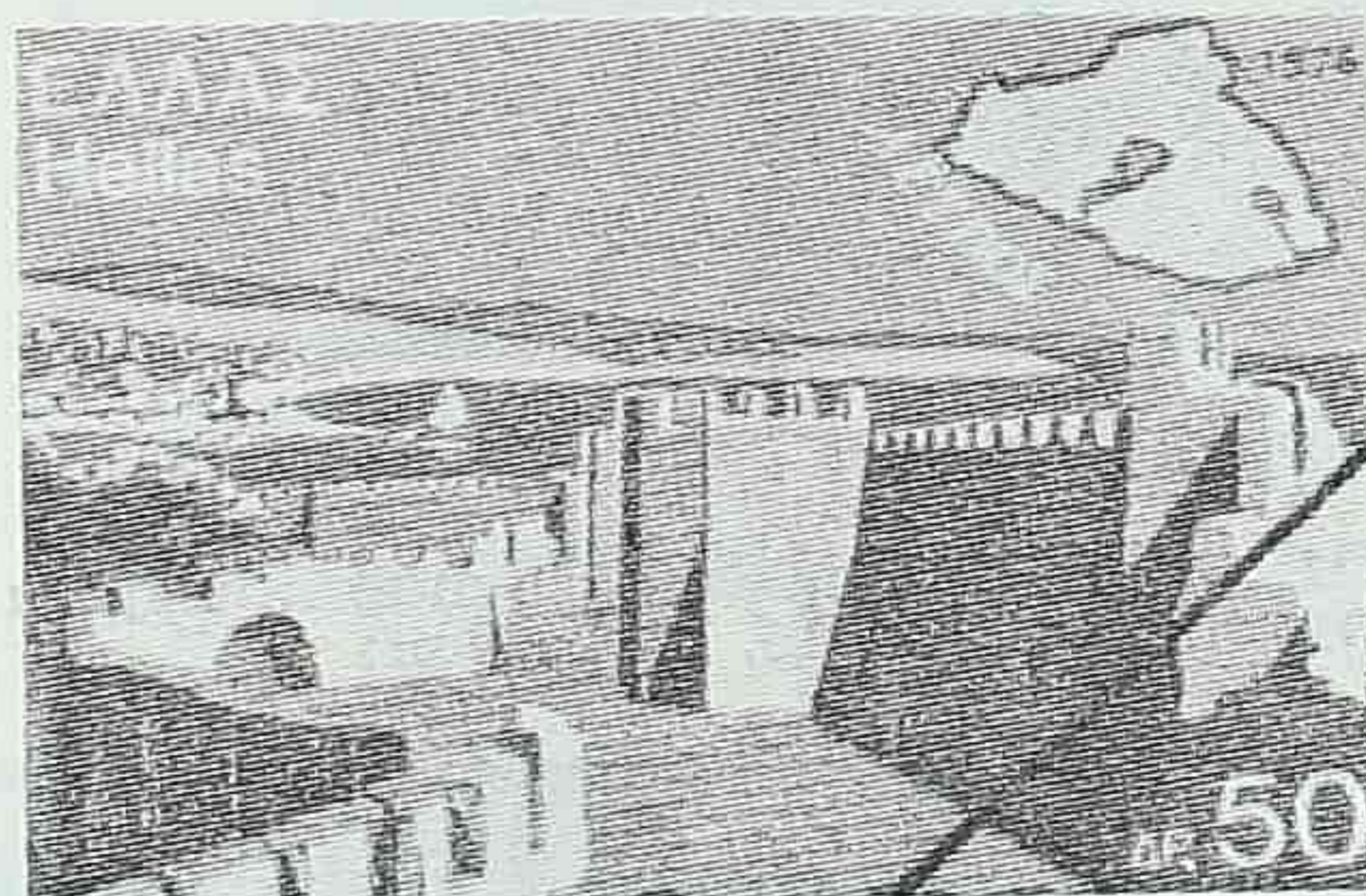
14. juli: svešćići od 10×6 1/2 p, 10×8 1/2 p

4. avgust: Britanske kulturne tradicije (8 1/2, 10, 11 i 13 p)

avgust: Svešćići kao od 10. marta, samo sa informacijama o pošti štampanim na unutrašnjoj strani korica.

29. septembar: 500 godina štamparstva u Velikoj Britaniji (8 1/2, 10, 11 i 13 p)

20. oktobar: Redovne marke regionalnih izdanja za Škotsku, Vels i Severnu Irsku od 10 i 11 p.

Džernesi

14. oktobar: Građevine (5, 7, 11 i 13 p)

GIBRALTAR

13. oktobar: Porto marke od 1, 3, 5, 7, 10 i 20 p

GRČKA

26. juli: Grčka ostrva u Egejskom moru (30, 50, 75 i 100 Dr)

IRSKA

1. juli: Evropa Cept (9 i 11 p)
14. juli: Redovne marke od 8, 9, 10 i 11 p.
30. avgust: Savremena irska umetnost (15 p)

ITALIJA

22. maj: Evropa Cept (150 i 180 Lit)

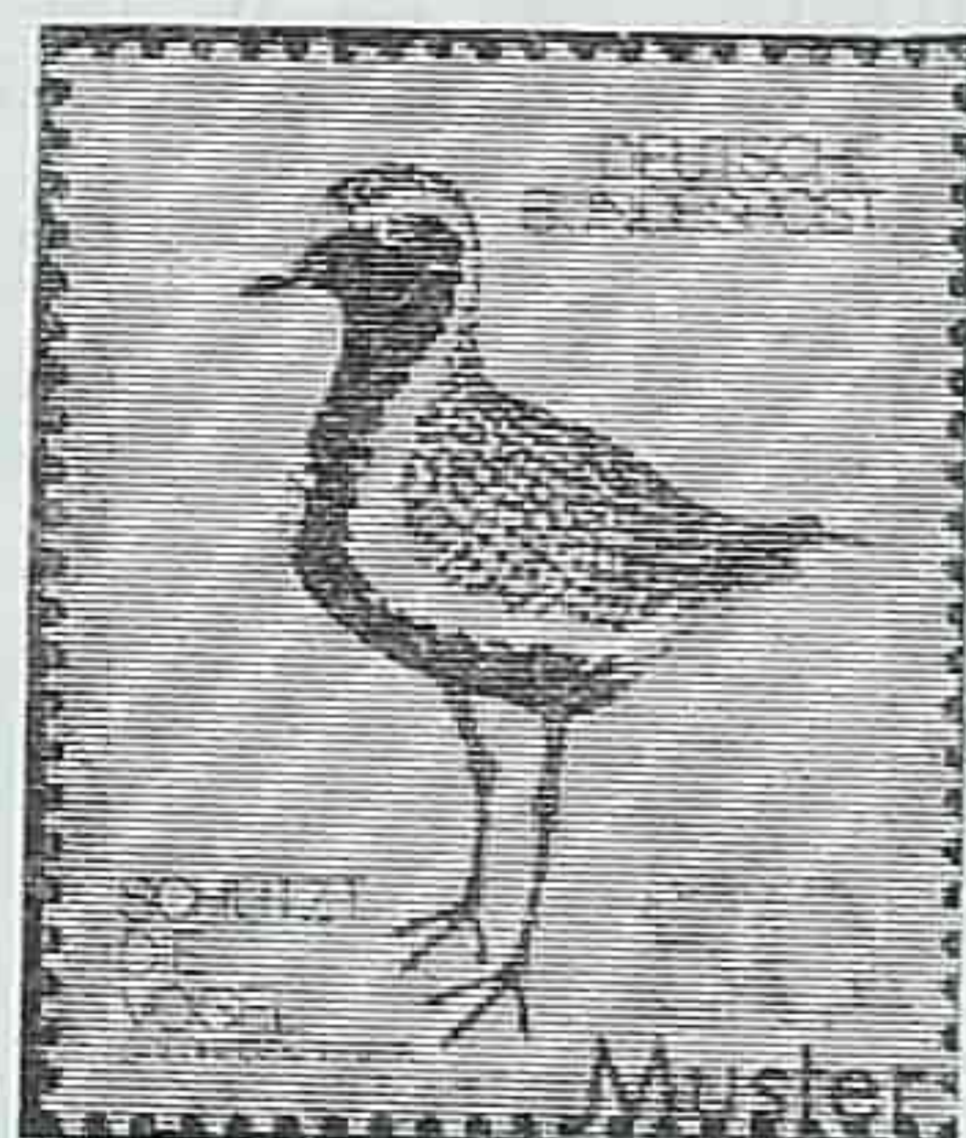

LIHTENŠTAJN

9. septembar: 400-godišnjica rođenja Pola Rubensa (50, 70 i 100 Rp)
9. septembar: Sazvežđa – astrološki znaci (20, 40, 80 i 90 Rp)

MALTA

14. septembar: 300-godišnjica škole za anatomiju i hirurgiju (2, 5, 7 i 11 p)

NEMAČKA DR

22. juni: Plastika iz Državnog muzeja u Berlinu (10, 20, 25, 35 i 50 pf)

29. juni: Konferencija komunističkih i radničkih partija Evrope (20 pf)

27. juli: Stare kočije (10, 20, 25, 35, 40 i 50 pf)

5. avgust: Dan filatelista – IV omladinska silatelistička izložba „Gera 76“ (10+5 i 20 pf, u sutisku, sa privskom vinjete izložbe između)

17. avgust: Službeni i lovački psi (5, 10, 20, 25, 35 i 70 pf)

NEMAČKA SR

17. avgust: Zaštita ptica (50 pf)

17. avgust: 300-godišnjica smrti Grimelshauzena (40 pf)

POLJSKA

20. maj: Interphil 76 (8,40 Zl)

22. maj: Nacionalni parkovi (90 gr, 1; 1,50; 4,50; 5 i 6,20 Zl)

juni: OUN (8,40 Zl)

juni: Montreal 76 (50 gr; 1; 1,50; 4,20; 6,90; 8,40 Zl i blok 10+5 Zl)

26. juni: VII kongres tehničara Poljske (1,50 Zl)

juli: Stogodišnjica Narodnog pozorišta u Poznanju (1,50 Zl)

PORTUGALIJA

2. juli: 600-godišnjica „sesmarias“-a (3, 5, 10 Es i blok)

16. juli: Montreal 76 (3, 7 i 10,50 Es)

RUMUNIJA

25. juni: Montreal 76 (10, 40, 55 b; 1,75; 2,75; 3,60 Lei i dva bloka od po 10 Lei)

SAN MARINO

8. juli: Evropa Cept (150 i 180 Lit)

8. juli: Stogodišnjica SUMS (150 Lit)

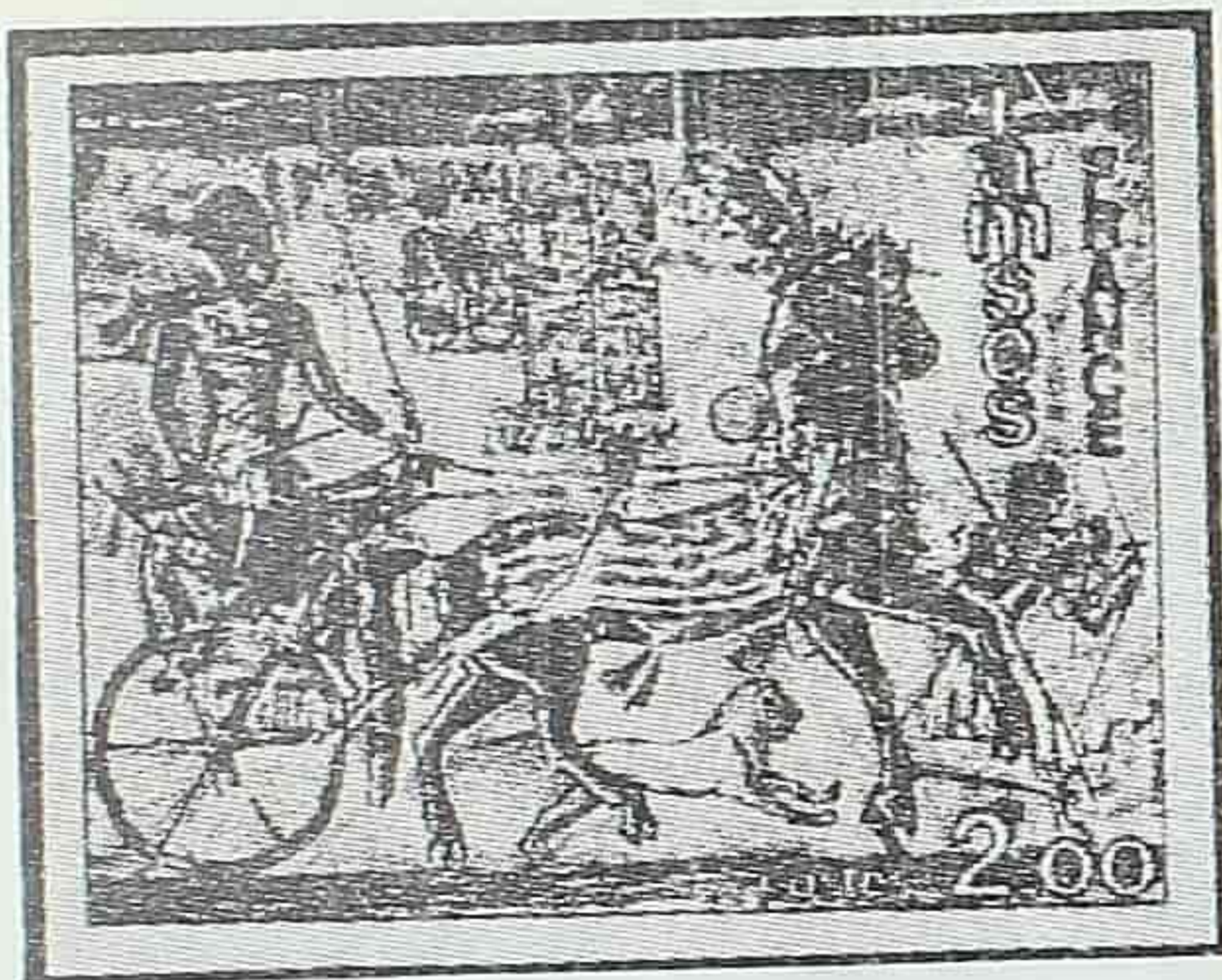

SSSR

6. juli: Heroj Ljudmila Pavličenko (4 k)
6. juli: Luis Emilio Rekabaren, osnivač KP Čilea (6 k)
15. juli: Slikar P. A. Fedotov, reprodukcije (2, 4, 6, 10, 16 k, sa privescima i
20. juli: Akademik S. S. Nametkin (4 k) blok od 50 k)

TURSKA

- 5 juli: Nasradin Hodža (150, 250 i 600 K)
17. juli: Montreal 76 (100, 400 i 600 K)
21. juli: Regionalna saradnja Turska-Iran-Pakistan (100, 200 i 250 K)
29. oktobar: Ataturk — život i rad (100, 200 i 400 K)

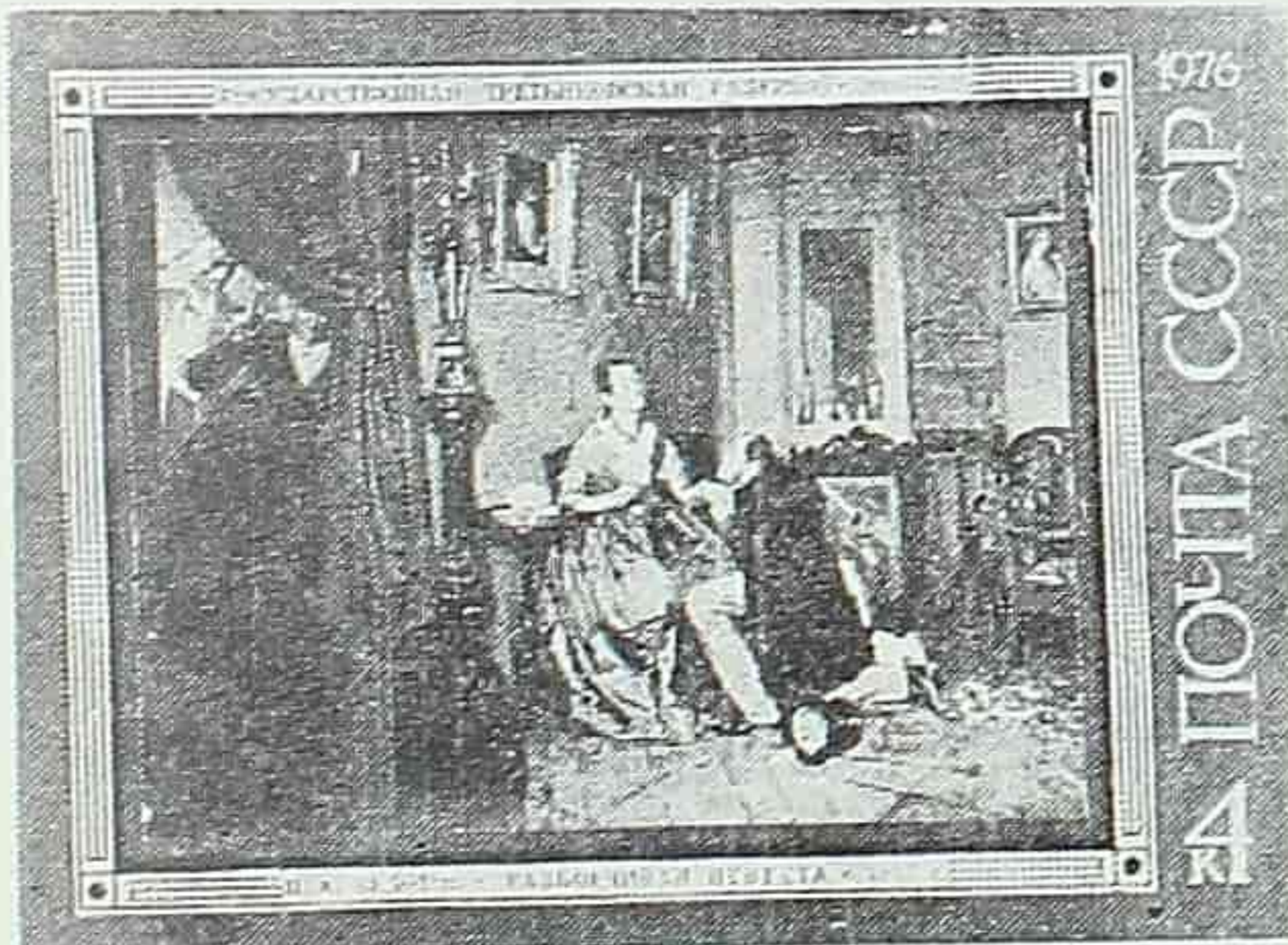

FRANCUSKA

30. avgust: Znameniti Francuzi (80+20 c)
6. septembar: Znameniti Francuzi (80+20 c)
6. septembar: Ramzes (3 fr)
20. septembar: Savremena umetnost (2 fr)
27. septembar: Stogodišnjica telefona (1 fr)
27. septembar: Znameniti Francuzi (80+20 c)
27. septembar: Turizam — Bijaric (fr)

HOLANDIJA

25. maj: 200-godišnjica nezavisnosti SAD (75 c)

emisioni plan za 1977:

- januar: dve prigodne marke, posvećene Državnoj Komori i propagandi racionalnog korišćenja energije.
mart: 500-godina Delfske biblioteke (1 vrednost)
april: Letnje marke, sa prikazima nalaza iz Rimskog perioda.
maj: Amphilex 77, serija maraka sa doplatnim viškom.
juni: 200-godišnjica Holandske kompanije za trgovinu i industriju (1)
septembar: Jubileji (3 vrednosti)
novembar: Dečje marke, sa doplatnim viškom.

ČEHOSLOVAČKA

23. juni: PRAHA 76 (0,60; 1,60; 2; 2,40; 4 i 6 Kčs)

ŠVEDSKA

8. septembar: redovne marke od 15, 20, 30, 90 era i 9 škr
9. oktobar: Sveščić od 5×1,30 škr, sa likovima inovatora tehnologije.
9. oktobar: Redovne marke od 85 era i 1 škr na temu zaštita na radu.
17. novembar: Božićne marke od 2×65 era i 2×1 škr, u sveščićima (sve) i koturima za automate (1×65 ea i 1×1 škr)

SPANIJA

20. juni: Turizam (1, 2, 3, 4, 7 i 12 Pt)
17. juli: Vojne uniforme — VI (1, 2, 3, 7 i 25 Pt)

juli: Poseta kraljevskog para Latinskoj Americi (12 Pt)
 7. *septembar*: Dobrovoljni davaoci krvi (3 Pt)
 23. *septembar*: 63. interparlamentarni kongres u Madridu (12 Pt)
 23. *septembar*: Redovne marke sa likom kralja Huana Karlosa I od 1,50; 2; 3; 5; 7 i 12 Pt.

PREKOMORJE

AVGANISTAN

27. *maj*: 58- godišnjica nezavisnosti (22 Afg)

AITUTAKI

15. *juli*: Montreal 76 (15, 35, 60, 70 c, i blok sa sve četiri)

ALŽIR

12. *juli*: Solidarnost sa narodom Palestine

ANGOLA

15. *juni*: Dan marke, pretisak na marki Portugalije od 10 Es

ANTIGVA

12. *juli*: Montreal 76 (1/2, 1, 2, 15, 30 c., 1 i 2 \$ i blok od 15c+30c+1\$+2\$)
 15. *avgust*: Sportovi na vodi (1/2, 1, 2, 20, 50 c, 2 \$ i blok od 20 c+50 c+2\$)

ARGENTINA

3. *juni*: Redovna marka od 100 \$
 12. *juni*: Fauna i Flora (7+3,50, 13+6,50, 20+10 i 40+20 \$)
 18. *juni*: Redovna marka od 10 \$
 19. *juni*: Dan mornarice (12 \$)

AUSTRALIJA

14. *juli*: Montreal 76 (2x18, 25 i 40 c)
 25. *avgust*: Redovne marke - pejzaži (5, 25, 35, 50, 70 i 85 c)

AFAR I ISA

7. *juli*: Montreal 76 (10, 15, 40 i 60 fr)
 2. *avgust*: Ribe (45 fr)

BARBADOS

avgust: 200-godišnjica američke revolucije (15, 25, 50 c i 1\$)
septembar: Svetsko prvenstvo u kriketu (25 i 45 c)

BARBUDA

30. *juni*: Ptice (35, 35, 75, 95 c, 1,25 i 2 \$)

BELIZE

1. *juli*: Porto marke od 1, 2, 5, 15 i 25 c.

oktobar: Svetsko prvenstvo u kriketu (35 c i 1 \$)

BENIN

juni: Provizorno izdanje, pretisak na markama Dahomeja (50 fr na 1 fr, 60 fr na 2 fr, 210 sr na 300 fr, 380 fr na 500 fr)
 28. *juni*: Insbruk 76 (60, 150 i 300 fr)
 9. *juli*: Stogodišnjica telefona (200 fr)
 16. *juli*: Montreal 76 (60, 150 i 200 fr)
 27. *avgust*: Stogodišnjica rođenja Konrada Adenauera (190 i 250 fr)

BERMUDA

26. *juli*: 75-godišnjica prvenstva u kriketu (5, 17, 20 i 25 c)

BOLIVIJA

maj: Geološki institut (4 \$)
juli: 200-godišnjica američke revolucije (4,50 \$)

BRAZIL

21. maj: Montreal 76 (1; 1,40; 5,20 Cr)
4. juni: Zaštita prirode (2×1 Cr)
19. juni: Filmska industrija (1 Cr)
12. juli: Ribe (6×1 Cr)

BURUNDI

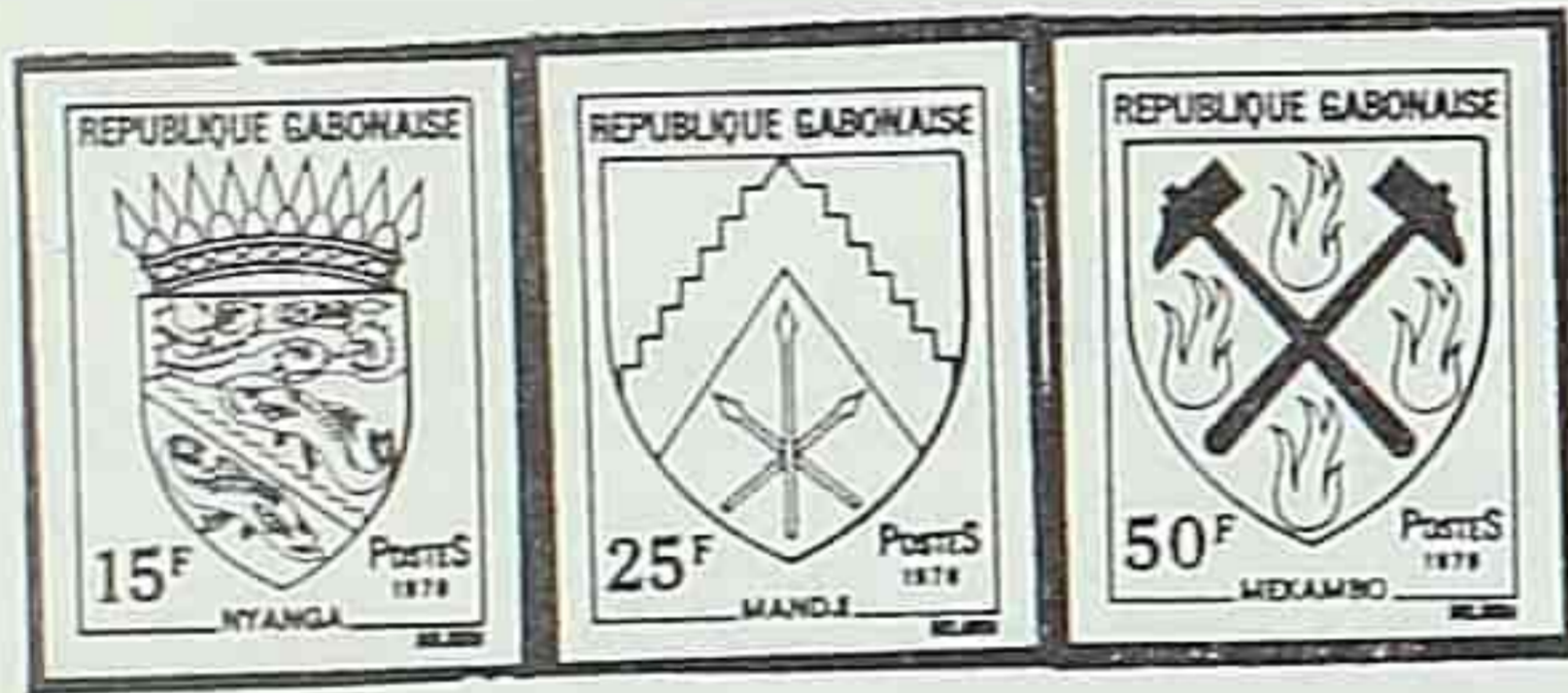
16. juli: 200-godišnjica američke revolucije (2×18, 2×26 i 2×36 fr, i blok sa svih šest vrednosti)

VALIS I FUTUNA

28. juni: 200-godišnjica američke revolucije (19 i 47 fr)
2. avgust: Montreal 76 (31 i 39 fr)
-----: Školjke (20, 23, 43 i 61 fr)

VENECUELA

1. juni: 250-godišnjica Univerziteta u Venecueli (30, 50 i 90 c)
7. juni: Dečji festival (30+15 i 50+25 c)
29. juni: 150-godišnjica Panamskih kongresa (15, 45 c i 1,25 B)
4. juli: 200-godišnjica američke revolucije (5×1 B)

VIJETNAM SEVERNI

20. mart: Divlje životinje (2×12, 20, 30, 40, 50, 60 xu i 1 D)
25. april: Izbori za Narodnu skupštinu (2×6 i 12 xu)

VIJETNAM JUŽNI (REVOLUCIONARNA VLADA)

- mart: Voće (20, 30 i 60 D)
25. april: Izbori za Narodnu skupštinu (2×6 i 12 xu)

GABON

25. juni: I centralnoafričke igre (50 i 60 fr)
4. juli: Izdanje povodom 200-godišnjice američke revolucije od 100, 150 i 200 fr. i tabačić sa pretiskom „4 Juliet Independence Day”.
20. juli: Motori (3, 5, 10, 20 i 100 fr)
27. juli: Montreal 76 (100, 200 i 260 fr)
5. avgust: Poseta predsednika Žiskara d'Estena (60 fr)
17. avgust: Grbovi (15, 25 i 50 fr)

GANA

- juni: Interphil 76 (7, 30, 60 Np i 1 NC)
juli: Montreal 76 (7, 30, 60 Np, 1 NC i blok od 15+40+65+80 Np)

GVATEMALA

10. maj: Međunarodna godina žena (1 i 5 c)
10. maj: Stogodišnjica marke u Gvatemali (6 c)

21. juni: Zemljotres u Gvatemali (1, 3, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 50, 75 c, 1 i 2 Q i blokovi od 50 c, 1 i 2 Q)
4. juli: 200-godišnjica američke revolucije (18 vrednosti, od 1 c do 5 Q)

GIJANA

21. oktobar: Dipavali festival (8, 15, 35 i 40 c i blok sa sve četiri)

GILBERT OSTRVA

15. septembar: Božićne marke (5, 15, 20 i 35 c)
6. decembar: Ručna radinost (5, 15, 20 i 35 c)

GORNJA VOLTA

24. juni: Misija „Viking” (30, 55, 75, 200 i 300 fr)

GRENADA

21. jua: Montreal 76 (1/2, 1, 2, 35, 40, 75 c, 1 \$ i blok od 3 \$)

juli: 75-godišnjica smrti Tuluz Lotreka (1/2, 1, 2, 3, 40, 50 c, 2 \$ i blok od 1 \$)
juli: Svetski kup u kriketu (35 c i 1 \$)

Grenadini

10. *juni*: Vazdušni transport (1/2, 1, 2, 40, 50 c i 2 \$)
1. *juli*: Montreal 76 (1/2, 1, 2, 35, 45, 75 c, 2 \$ i blok od 3 \$)

DOMINIKA

juli: Svetski kup u kriketu (15 i 25 c)

DOMINIKANSKA REPUBLIKA

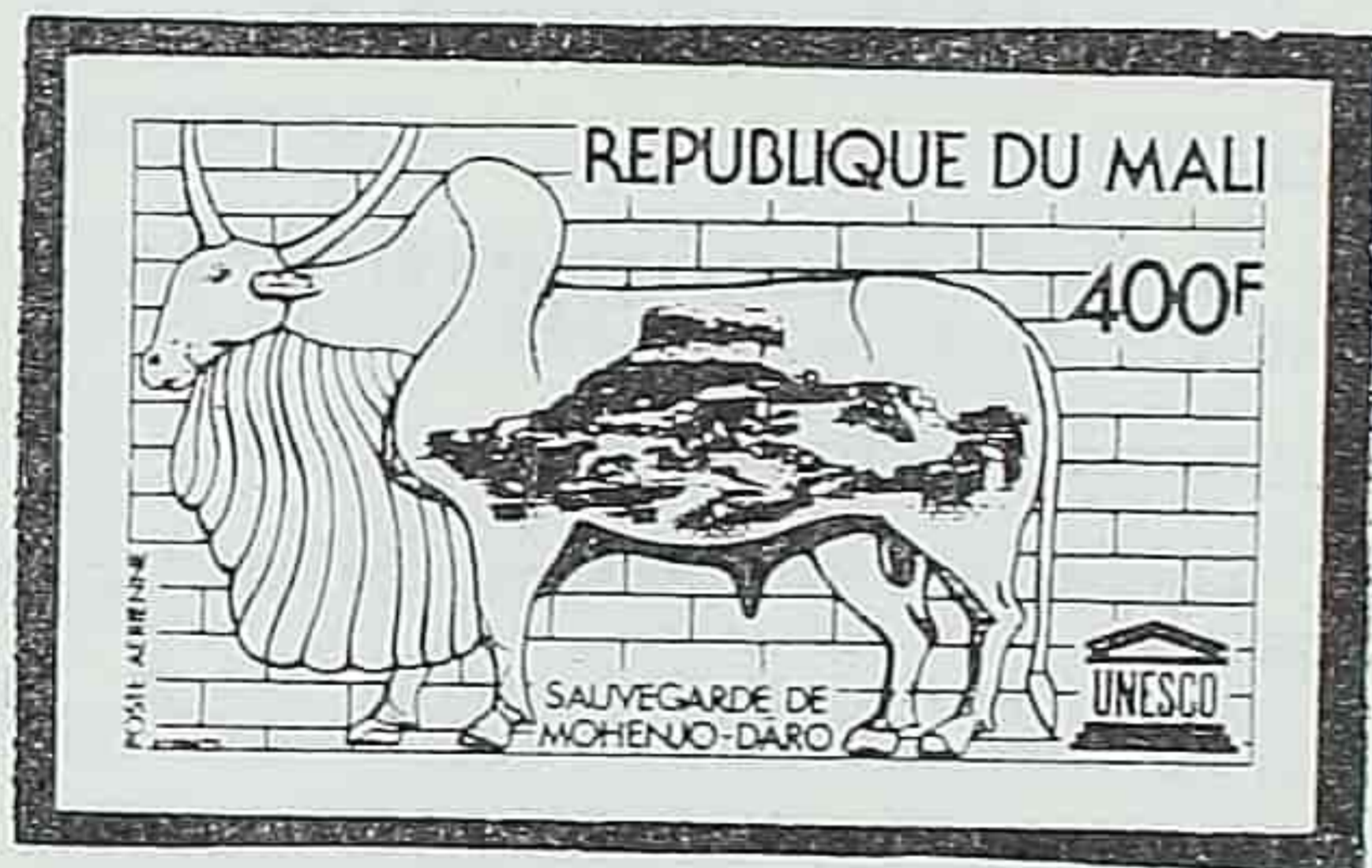
29. *maj*: 200-godišnjica američke revolucije (6, 9, 10 i 75 c)
31. *maj*: Poseta španskog kraljevskog para (6 i 21 c)
4. *juni*: Interphil 76 (75 c)

EGIPAT

25. *juni*: Stogodišnjica lista *Al Ahram* (20 m)

ETIOPIJA

15. *juli*: Montreal 76 (10, 80 i 90 c)

ZAPADNA SAMOA

18. *oktobar*: Božićne marke (3, 5, 22 i 50 c, i blok sa sve četiri)

IZRAEL

17. *avgust*: Festival marke (0,45; 0,50 i 1,90 IL)
17. *avgust*: Redovna marka sa motivom Ejlata (10 IL)

INDONEZIJA

1. *juni*: Turizam (35,40 i 75 Rp)
8. *juli*: Telekomunikacioni satelit (20,50 i 100 Rp)

IRAK

1. *juni*: 4-godišnjica podržavljenja naftnih postrojenja (25 i 75 f i blok od 150 f)
20. *juni*: Svetski dan zdravlja (25, 35 i 50 f)

17. *juli*: Festivali (15 i 35 f)
30. *juli*: Montreal 76 (25, 35, 50, 75 f i blok od 100 f)
18. *avgust*: B. Kaboči (25, 35 i 75 f)
septembar: Ptice (5, 10, 15, 25 i 50 f)
oktobar: Cveće (5, 10, 35 i 50 f)
novembar: Biblioteke za decu (10, 25 i 75 f)
decembar: Umetnost (5, 10, 15, 20 i 25 f)

IRAN

6. *juni*: Nedelja Civilne zaštite (2 Ri)
6. *juli*: Dan turizma (6 Ri)

JAPAN

25. *juni*: Redovna marka od 140 jena
20. *juli*: Zaštita prirode (50 jena)

JORDAN

1. *juni*: Arapska radnička organizacija (10, 30 i 60 f)
avgust: Izbeglice (25, 40, 50, 75 i 125 f)
1. *septembar*: Poštanska štedionička služba (25, 50 i 75 f)
1. *novembar*: Omladina i sport (5, 10, 15, 20, 30 i 100 f)
7. *decembar*: Jordanske brane (30, 60 i 100 f)

JUGOZAPADNA AFRIKA

16. *jul*: Zaštita prirode (4, 10 i 15 c)

KAJMAN OSTRVA

avgust: Montreal 76 (20 i 50 c)

KAMERUN

1. *juni*: Prvi let Konkorda (500 fr i blok od 600 fr)

KANADA

14. *juli*: Kanadski pisci (2×8 c)
3. *avgust*: Olimpijada hendikepiranih (20 c)

KENIJA

5. *juli*: Montreal 76 (50 c, 1, 2 i 3 L)

KINA NR

12. *juni*: Petogodišnji plan (6×8 f)

KOKOS OSTRVA

6. *juli*: Poseta kraljice Elizabete II SAD (pretisak na izdanju povodom 200-godišnjice američke revolucije)

KUBA

15. *juni*: Ptice (1, 2, 3, 5, 13 i 30 c)

KUVAJT

17. *juli*: Montreal 76 (4, 8, 10, 15, 20, 30, 45 i 70 f)

LESOTO

9. avgust: Montreal 76 (4, 10, 15 i 25 c)
4. oktobar: 10-godišnjica nezavisnosti (4, 10, 15 i 25 c)

LIBIJA

1. maj: Ptice (5, 10, 15, 20 i 25 D)

MADAGASKAR

13. maj: Stogodišnjica telefona (25, 50, 100, 200 i 300 f i blok od 500)
juni: Pobjednici u Insbrucku (izdanje povodom Insbruka 76 sa pretiskom)
4. juli: 200-godišnjica američke revolucije (40, 50, 100, 200, 300 f i blok od 500 f)

MALAVI

1. oktobar: Lokomotive (3, 10, 20, 40t i blok sa sve četiri)

MALEDIVI

29. maj: Interphil 76 (2, 3, 5 l i blok)
26. juli: Biljke (2, 4, 10, 50, 75 l i 1 R)

MALEZIJA

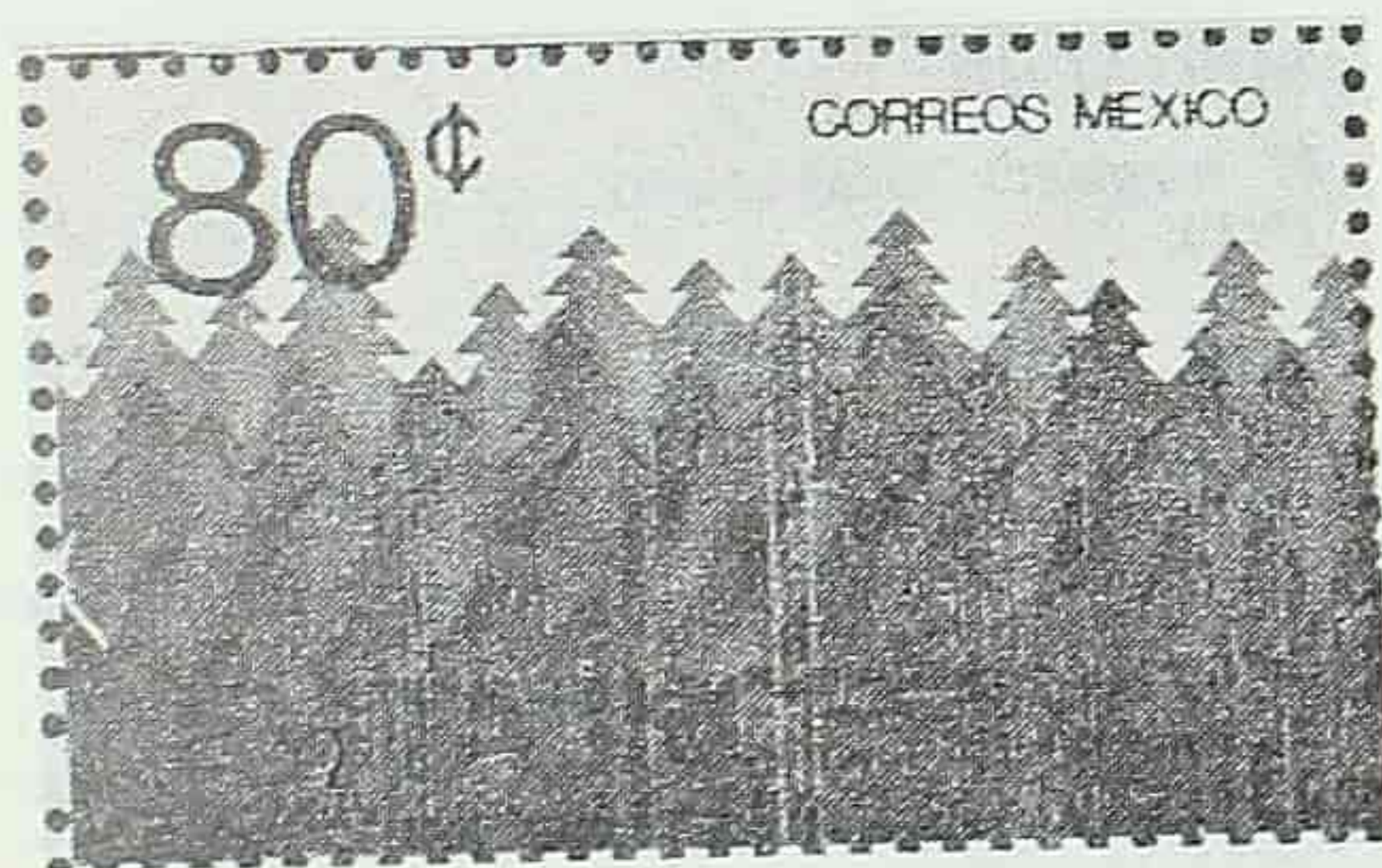
17. avgust: Službeno otvaranje upravne zgrade u Saravaku (15,20 i 50 c)
1. oktobar: 25-godišnjica službenčke potporne kase (10, 25 i 50 c)
21. novembar: 25-godišnjica udruženja slepih (10,30 i 75 c)

MALI

28. juni: Ribe (100, 120, 130, 150 i 220 fr)
19. juli: Dečja literatura (130 fr)
26. juli: Nagrada lista L'Essor (120 fr)
16. avgust: 20-godišnjica nacionalnog osiguravajućeg zavoda (120 fr)
6. septembar: Hram Moendžodaro (400 i 500 fr)

MAROKO

27. maj: 6-godišnjica Islamske konferencije (1 Dh)

MAURITANIJA:

14. juni: Montreal 76 (10, 12 i 52 UM)
28. juni: Cepelini (5, 10, 12, 20, 50 i 60 UM)

MAURICIJUS

2. juli: Poštanski brodovi (10, 15, 50, 60 c i 2,50 R, i blok)
28. avgust: Hindi konfesija (10 i 75 c)
22. septembar: XXII konferencija Komonvelta (1 i 2,50 R)

MEKSIKO

- : Redovne marke 2x2 P
4. juli: 200-godišnjica američke revolucije (1,60 P)
8. juli: Sprečavanje šumskih požara (80 c)

MONGOLIJA

1. maj: XXI kongres Mongolske revolucionarne partije (60 m)
3. maj: Interphil 76 (blok od 4 Tg)
20. maj: Montreal 76 (10, 20, 30, 40, 60, 80 m, 1 Tg i blok od 4 Tg)

MONSERAT

4. oktobar: Božićne marke (15, 20 55 c, 1,10 \$ i blok sa sve četiri)

NEPAL

1. juli: 25-godišnjica Kolombo plana (1 Ri)

NIGERIJA

30. avgust: I panafručki tabor skauta (5, 18, 25 i 30 K)

NIKARAGVA

- juli: Montreal 76 (1, 2, 3, 4, 5, 35, 55, 70, 90 c, 20 Cor i blok od 10 Cor)

NOVA KALEDONIJA

14. juni: 200-godišnjica američke revolucije (24 fr)
3. juli: Predeli (25 i 30 fr)
24. juli: Montreal 76 (33 fr)
21. avgust: Izložba maraka u Neumeji (42 fr)
-----: Zaštita prirode (20 fr)

NOVI ZELAND

4. avgust: Zdravlje (7+1, 8+1, 10+1 c)

NOVI HEBRIDI

29. juni: I godina Narodnog skupštine (25 c, 1 i 2 f)

Papua New Guinea

50th Anniversary of Scouting 1926-1976

NORFOLK OSTRVA

5. juli: 200-godišnjica američke revolucije (18, 25, 40 i 45 c)

OBALA SLONOVAČE

17. juli: Montreal 76 (60 i 65 fr)
3. juli: Dečija književnost (65 fr)

PAKISTAN

4. juli: 200-godišnjica američke revolucije (90 p i 4 R)
12. juli: Zaštita prirode (20 p i 3 R)

PANAMA

juni: Morska fauna (1 c)

PAPUA I NOVA GVINEJA

18. avgust: 50-godišnjica skautske organizacije (7 i 15 t)
18. avgust: 50-godišnjica prvih letova u PNG (10 i 60 t)

PENRIN

9. juli: Montreal 76 (25, 30, 75 c i blok sa sve tri)

RODEZIJA

1. juli: Redovne marke od 8, 12, 15, 16 i 24 c
21. juli: Zaštita divljih životinja (4, 6, 8 i 16 c)

RUANDA

21. juni: Stogodišnjica telefona (20, 30, 50 c, 1, 4, 8, 26 i 60 fr)
4. juli: Dan nezavisnosti SAD, pretisak na izdanju povodom 200-godišnjice američke revolucije.

SALVADOR

30. juni: 200-godišnjica američke revolucije (10, 25, 40 c i 5 Col)

SV. PJer I MIKELON

22. juni: Stogodišnjica telefona (5 fr)
12. juli: 200-godišnjica američke revolucije (1 fr)
10. avgust: Montreal 76 (70 c i 2,50 fr)

SV. HELENA

septembar-oktobar: Redovne marke - pejsaži (13 vrednosti, od 1 p do 2 L)

SEJČELES

29. juni: Nezavisnost (20, 25, 40, 75 c, 1; 1,25; 1,50 i 3,50 R)
12. juli: 200-godišnjica američke revolucije (1 i 10 R)

SINGAPUR

9. avgust: Omladinski festival (10, 35, 75 c)

SAD

2. juni: Redovna marka od 13 c. sa likom B. Franklina
18. septembar: Adolf Ohs, izdavač *New York Times* - a (13 c)
15. oktobar: Prigodni koverat povodom 200-godišnjice nezavisnosti, sa reprodukcijom vrednosne oznake prigodnog koverta iz 1876.

SOLOMONSKA OSTRVA

13. septembar: 50-godišnjica prvih letova na Solomonskim ostrvima (6, 20, 35 i 45 c)

SRI LANKA

6. maj: Zemaljska satelitska stanica (1 R)
 7. maj: 2600 godina od rođenja Bude (5 i 10 c; 1,50; 2; 2,25 i 5 R)
 16. juni: Drago kamenje (60 c; 1,15; 2 i 5 R)

SUDAN

17. juli: Montreal 76 (2 1/2, 4 i 10 1/2 p)

SURINAM

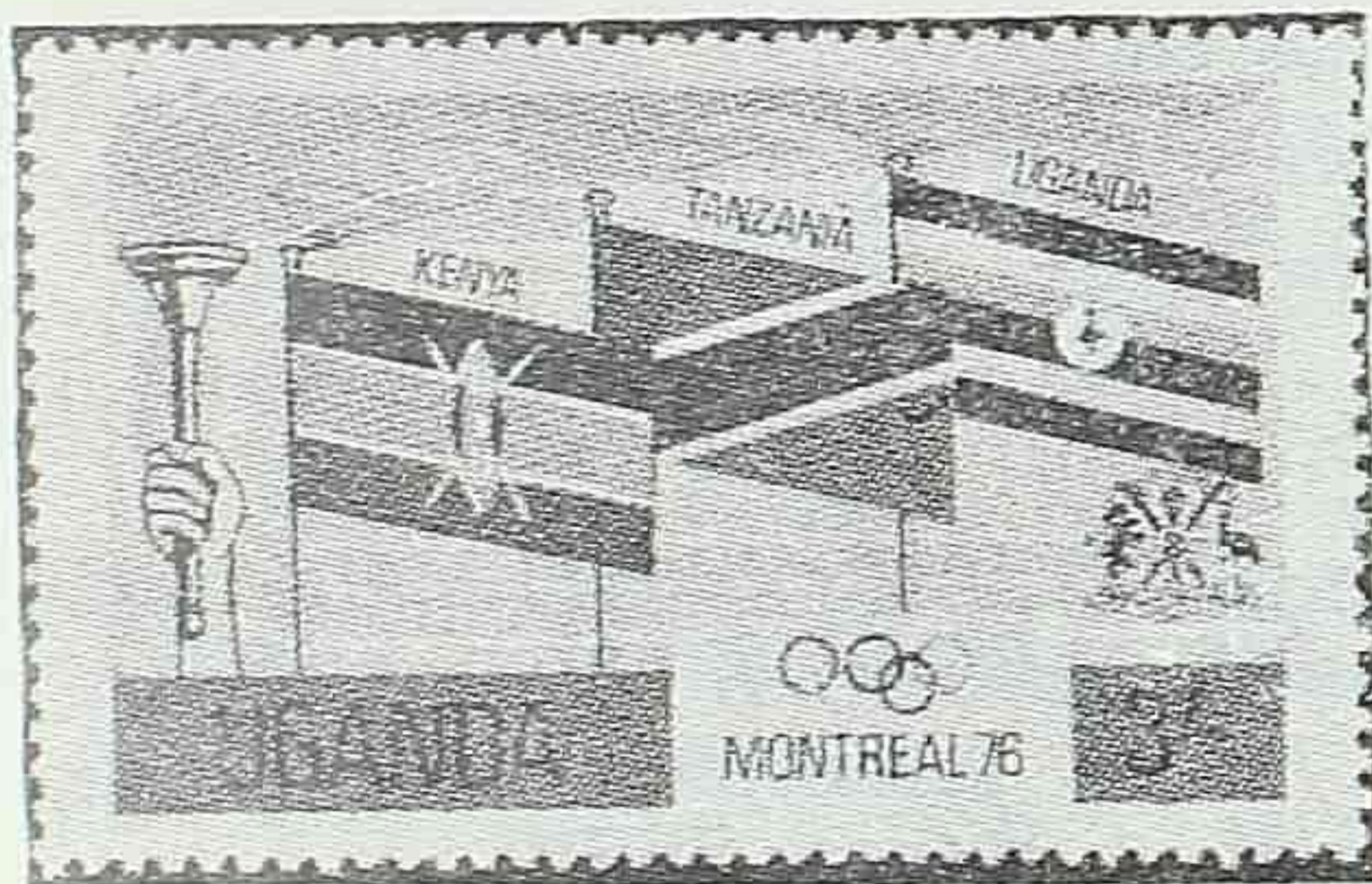
2. juni: Tropske ribe (1, 2, 3, 4, 5, 35, 60 i 95 c)

TANZANIJA

5. juli: Montreal 76 (50 c, 1, 2 i 3 L)

TOGO

29. maj: Interphil 76 (60, 70, 100, 200 fr i blok)
 15. juni: Montreal (25, 30, 50, 70, 105, 200 fr i blok od 105+200 fr)
 15. juli: Misija „Viking“ (30, 50, 60, 70, 105, 200 fr i blok od 105+200 fr)
 7. juli: 75-godišnjica smrti Tuluz Lotreka (10, 25, 35, 60, 70, 200 fr i blok od 70+200 fr)
 30. avgust: Poseta predsednika Žiskara d'Estena (2 vr.)

TRANSKAJ

(bivša Južnoafrička republika)

26. oktobar: Dan nezavisnosti (4, 10, 15 i 20 c)
 26. oktobar: Redovne marke, 17 vrednosti, od 1 c do 2 R.

TRINIDAD I TOBAGO

14. juli: Stogodišnjica angostura bitera (5, 35, 45, 50 c, i blok)

TRISTAN DA KUNA

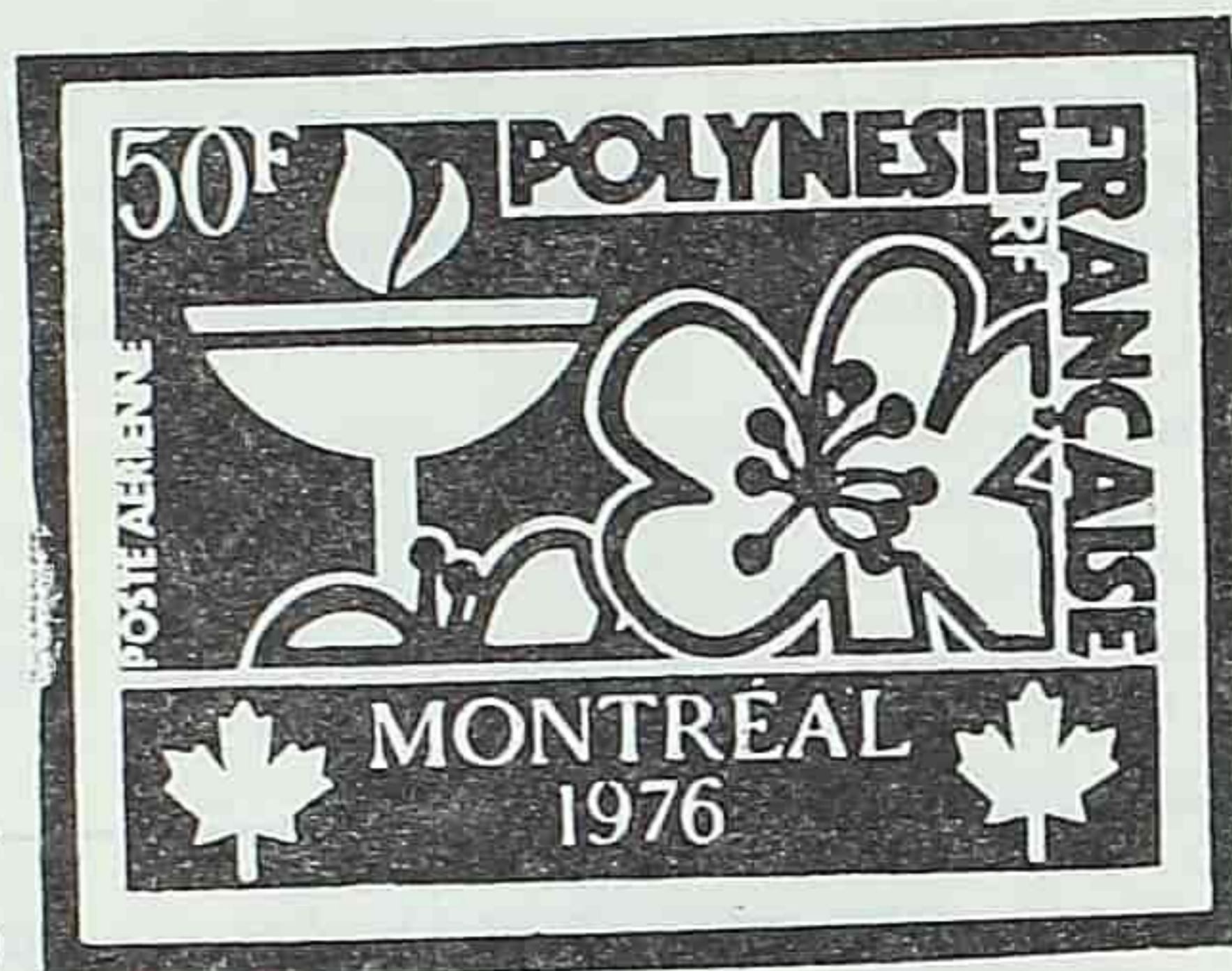
- oktobar: Umetnost — pejzaž (3, 5, 10, 20 p i blok sa sve četiri)

TUVALU OSTRVA

1. septembar: Redovna marka od 5 \$

TUNIS

4. juli: 200-godišnjica američke revolucije (200 m i zupčan i nezupčan blok)

TURKS I KAIKOS OSTRVA

10. novembar: Božićne marke (6, 10, 20 i 25 fr)

UGANDA

5. juli: Montreal 76 (50 c, 1, 2 i 3 L)

URUGVAJ

7. juni: 150-godišnjica Brajeve azbuke (60 c)
 21. juni: 200-godišnjica američke revolucije (1,50 N\$)

FILIPINI

7. juni: 50-godišnjica univerziteta u Sv. Tomasu (15 i 50 c)

FIDŽI

26. mart: 40-godišnjica Rotari kluba (10 i 20 c)
 1. septembar: 25-godišnjica vazdušnog saobraćaja (10, 15, 25 i 30 c)

FORMOZA

14. juli: Stara kineska umetnost (2, 5, 8 i 10 \$)
 25. avgust: Bronzane figure stare Kine (2, 5, 8, 10 \$)

FRANCUSKA POLINEZIJA

24. juni: Svetski dan ekologije (18 i 42 fr)
 19. juli: Montreal 76 (26, 34 i 50 fr)

HOLANDSKI ANTILI

21. septembar: Privreda (15, 35 i 45 c)

CENTRALNOAFRIČKA REPUBLIKA

14. juni: Apolo-Sojuz (40, 50, 100, 200 i 300 fr, i blok od 500 fr)

ČAD

10. juni: Stogodišnjica telefona (100 i 125 fr)

juni: Pobjednici Insbruka 76 (pretisak na izdanju povodom Insbruka 76)

juli: 200-godišnjica američke revolucije (100, 125, 150, 200, 250 fr i blok od 400 fr)

15. septembar: Nacionalno izmirenje (30, 60, 120 fr)

U NAREDNOM BROJU:

EMISIONI PLAN

JUGOSLAVIJE

ZA 1977.

Prema podacima Biroa.

TRAŽE ZAMENU — EXCHANGE WANTED

Sumanov V. F., a/ja. 23, 660062 Krasnojarsk, **SSSR**.

Koškin V. M., Komunalnaja 14, kv. 34, 400005 Volgograd 5, **SSSR**.

Ilja Aleksandrovič Žuk, ul. 51 Gvardeiskaja 19, kv. 28, 400075 Volgograd 75, **SSSR**.

O. Lazarenko, Prospekt Kirova 129, kv. 36, Dnjepropetrovsk 59, **SSSR**.

I. J. Feldman, Deržinskog 174-74, 232042 Vilnius 42, Lit SSR, **SSSR**.

Abidor P. M., Čočolja 47, kv. 4, 316050 Kirovograd, **SSSR**.

Saljnikov B. V., Starih Boljševikov 24, kv. 47, 620040 Sverdlovsk, **SSSR**.

Kiril Sačenko, a/ja 201, 400066, Volgograd 66, **SSSR**.

Vjačeslav Sirotin, a/ja 17, 400066 Volgograd 66, **SSSR**.

Aleksandar Haljanin, Udmurtskaja 20, kv. 27, 400082 Volgograd 82, **SSSR**.

Evgenij Postoljnik, Vinickaja oblast, Čečeljnikijski rejon, selo Belij Kamen 288535, **SSSR**.

Jurij Vlasov, Staroje čose 20, kor. 6, kv. 62, 125206 Moskva, **SSSR**.

Vadim Bogomoljcev, Prospekt Lenjina 6, kv. 17, 400066 Volgograd 66, **SSSR**.

Vasilij Kličkov, a/ja 165, Doneck 66, **SSSR**.

Jeremejčuk Viktor, Majakovski 7, kv. 6, 262000 Žitomir, **SSSR**.

V. I. Terentjev, ul. 600-letija 22/31, g. Vinica, **SSSR**.

V. A. Repin, B-4 Novatorov 76, kv. 14, 198215 Leningrad, **SSSR**.

Elżbieta Piecychna, ul. 1. Maja 25/12, 06-100 Pultusk, **Poland**.

E. Zawadski, P.O. Box 42, 70-953 Szczecin 3, **Poland**.

Stanislaw Kempczinski, Swierczewskiego 104 II p, 50-014 Wrocław, **Poland**.

Leon Jachowicz, skr. poczt. 735, 00-950 Warszawa 1, **Poland**.

Jan Vrbanek, Osiedle Piastowskie 84/15, 61-158 Poznan, **Poland**.

MALI OGLASI — LITTLE ADVERTISEMENTS

Међународне купоне за одговор свих земаља света купујем. Посебно тражим купоне Југославије, југословенских земаља и купоне Аустроугарске и Италије са жиговима наших места. Курсирајуће купоне плаћам 5 динара комад, а купоне повучене из промета по договору. **Миодраг Вуковић**, Трнска 12. **11000 Београд.**

Pisma sa žigovima ruske pošte u Beogradu i Kotoru iz perioda 1920—21. kupujem. Tražim i pisma i karte sa žigovima putujućih železničkih i brodskih pošta sa teritorije Jugoslavije. **Dr Branislav Novaković**, Alekse Nenadovića 12—14, **11000 Beograd.**

Купујем чисте марке Југославије од 1944. Обрачун по Каталогу Бироа, или према договору. Писмене понуде на **Никола Маџешић**, Трећи булевар 50/14, **11070 Нови Београд.**

Dajem u komisijon marke socijalističkih i zapadnih zemalja uz povoljne uslove. **Nikola Nikotić**, Polje bb, **81350 Bar.**

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistama. Kor. srpskohrvatski, engleski, nemački i češki. **Jan Skodrna**, Prumyslova 727, **50002 Hradec Kralove I, ČSSR.**

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. Kor. engleski. **Lucian Dimitrescu**, str. Bau nr. 1A, **Cimpia Turzu, Romania.**

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. Kor. engleski, francuski, nemački i italijanski. **Antonio Tarlazzi**, Via Primo G. — Coop. Senio No 5, **48011 Alfonsine (RA), Italia.**

Intersuju me velike količine na teme: Lenjin, fudbal, medicina. Kor. ruski i esperanto. **Sumanov V. F.**, a/ja 23, **660062 Krasnojarsk 62, SSSR.**

Tražim čiste kompletne serije flore, faune, sporta, kosmosa, avionske marke, Evrope, Amerike i Afrike u količinama, po nominali ili katalogu. Baza Iver i Cumštajn. Kor. nemački, španski, italijanski i rumunski. **Mihalcz Arpad**, Patrioților 7, Bl. PM6, sc. 2, ap. 51, **București 72, sector 72, Romania.**

Tražim razmenu poništenih maraka sa jugoslovenskim filatelistima. Baza katalozi Iver i Cumštajn. **Curt Wikström**, Nobelparken 4, **S-691 00 Karlskoga, Sweden.**

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. Kor. ruski, nemački i francuski. **Ing. M. Gicov**, ul. G. Spasič 37, **4490 Septemvri, Bugarska.**

Tražim zamenu sa jugoslovenskim filatelistima. Kor. francuski. **Mademoiselle bel HadjAmor Azza**, 25, Rue Jacques Cartier, **Hutuelleville, Tunis, Tunisie.**

Zbirka jugoslovenskih maraka, kompletno od 1950., prodajem. Ponnude na adresu: **Franja Cinkler**, Dunavska 7, **25260 Apatin.**

Tražim marke Paragvaja, Arabije, Afrike, Liberije na teme: Umetnost, Psi, Životinje, kao i stereo-razglednice. Nudim u zamenu marke SSSR, ČSSR, DRN, Koreje, Vijetnama, i značke SSSR. **Kiril Sačenko**, a ja 201, **400066 Volgograd, SSSR.**

MALI OGLASI — LITTLE ADVERTISEMENTS

Tražim zamenu sa jugoslovenskim filatelistima. Nudim Poljsku, čistu i poništenu, FDC, kao i marke drugih istočnoevropskih zemalja. Oddovaram na sva pisma. Kor. srpskohrvatski, ruski, nemački i engleski. **Marian Korczynski**, ul. Lenartowicza nr 4/3, **41-902 Bytom, Poljska**.

Tražim razmenu sa jugoslovenskim sakupljačima. **S. V. Krjukov**, Kanunnikova 3/25, **Volgograd 1, SSSR**.

Klub mladih filatelista grada Bobrujska želi da stupi u kontakt sa mladim filatelistima iz Jugoslavije u cilju razmene maraka. Pisati na adresu: **Gorodski detski park**, Puškina d. 173, **213800 Bobrujsk, SSSR**.

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. **N. N. Klimovič**, Janvarskaja 25, **364020 Groznij, SSSR**.

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. Kor. engleski.

Mohan N. Bharwani, GPO Box 16709, **Hong Kong**.

Nudim marke SSSR, značke, stari novac u zamenu za modele automobila, starih i novih, postere sa slikama pop-grupa i ploče sa pop i rok muzikom. **I. A. Kononov**, do vostrebovanija, **400004 Volgograd, SSSR**.

Predfilatelistička pisma, celine, razna pisma obavezno sa žigovima mesta, poštu austrijskog Lojda, parobrodsku kao i svu ostalu brodsku poštu kupujem. Na sve ponude odgovaram i dajem informacije u vezi traženog materijala. **Vojin Višacki, Kosovska 11, 11000 Beograd**.

Sastanci FD Zrenjanin održavaju se svake nedelje od 10 do 12 sati u zgradi Udruženja samostalnih zanatlija, **Teplička 12, Zrenjanin**.

Dajem u komisijon marke socijalističkih i zapadnih zemalja uz povoljne uslove. **Nikola Nikotić**, Polje bb, **81350 Bar**.

Поводом годишњице ослобођења града и десетогодишњице „Каравана братство-јединство“ између Београда и Загреба, у организацији Савеза филателиста Србије и под покровитељством ССРН Београда одржаће се

XI Републичка филателистичка изложба

„БЕОГРАД 76“

На изложби ће бити приказане збирке на теме „Револуција“, „Тито“, „Класици Марксизма-лењинизма“, као и генералне и специјалне збирке Југославије од 1918., предфилателија, марке југословенских земаља до уједињења, специјалне и студијске збирке и литература. Изложба ће се одржати у Дому омладине, од 16. до 23. октобра 1976. године.